

1.

Láthatár

Lesújtó az egyetemi oktatás helyzete –
Pap Melinda írása

4.

Tanterem

Ami összeköt: a Biblia –
Nagy Gabriella írása

5.

Tanterem

A megtalált irodalmi játéktér –
Pataky Lehel Zsolt írása

6.

Lélekjelenlét

Diszlexia – átok vagy áldás? –
Kerekes Edit írása

8.

Láthatár

Új utak az új keletű művek felé –
Demény Piroska írása

10.

Diákszemmel

„A könyveket a nagyszüleimtől kapom kölcsön” –
a marosvásárhelyi Teleki Tékába látogató diákok véleménye

22.

Láthatár

Kicsinek bizonyulnak az iskolabuszok

23.

Hivatalos

2.

Láthatár

Kifli helyett meleg ebéd? –
Magyari Tivadar írása

14.

Magánterület

Én és az iskola –
László Noémi írása

18.

Láthatár

Franz Kett pedagógiája: testi-lelki-szellemi egység –
Ozsváth Judit írása

12.

Iskola másképp

Suliműhely Udvarhelyen, avagy mi mindenre jó a rongyszőnyeg? –
Bálint Kinga Katalin írása

16.

Portré

Visszavezetni a gyereket a játékba –
Kiss Judit beszélgetése Szekeres Márta kézdívasárhelyi földrajztanárral

20.

Tanterem

Mindenki azt mutatja be, amiben a legjobb –
Antal Erika írása

12.

Szárnyaló gondolatok, könnyedebb tevékenységek az Iskola másképp hetén

2016

5.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2016. MÁJUS • 5. SZÁM

• Fotó: HAÁZ SÁNDOR

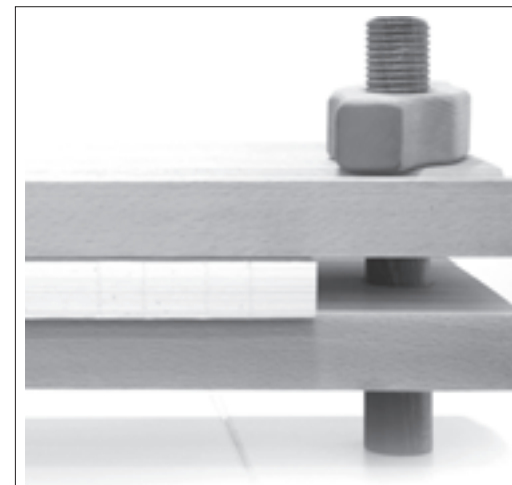
ISSN 2065-9725

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Rendelje meg a Magyar Közoktatást 2016. második félévére

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbéli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://www.communitas.ro/interaktiv/kozoktatasi/webcimen>.

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia • Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Egyre gyengébb színvonalú és túl elméleti a szakemberképzés a hazai felsőoktatásban – mutat rá a Számvevőszék jelentése

Lesújtó az egyetemi oktatás helyzete

Lesújtó a hazai felsőoktatás helyzete, az oktatás alacsony színvonala és a fejkvótaalapú támogatási rendszer is hozzájárul ahhoz, hogy egyre több a diplomás munkanélküli Romániában – mutat rá május 5-én nyilvánosságra hozott jelentésében a Számvevőszék.

Az állami ellenőrző szerv *Mediafax* hírügynökség által ismertetett jelentése szerint huszonöt év alatt 30 százalékkal lett kevesebb a hazai egyetemi hallgatók száma, és a diákság létszáma mellett az oktatás színvonala is jelentősen csökkent az elmúlt évtizedekben. A Számvevőszék eközben arra is felhívja a figyelmet, hogy az egyetemek száma eközben drasztikusan nőtt, jelenleg 103 felsőoktatási intézményt tartanak nyilván Romániában, egyesek esetében azonban az oktatás színvonala sok kívánnivalót hagy maga után.

Mint a jelentésből kiderül, a diáklétszám a 2011–2015-ös időszakban csökkent a leglátványosabban, ami egyértelműen a demográfiai folyamatokkal, az alacsonyabb születési rátával magyarázható. Azonban arra is felhívják a figyelmet, hogy az alacsonyabb diáklétszámmal a felkészültségi mutatók is romlottak, ez egyrészt a felvételi vizsgák megszüntetésének tulajdonítható, másrészt annak, hogy az oktatási rendszer nem igazodik a munkaerő-piaci és gazdasági elvárásokhoz. A Számvevőszék jelentésében arra is kitér, hogy a „hígabb” színvonalat az egyetemek nagy száma okozza, melyek valamennyien megpróbálnak diákokhoz jutni, ráadásul nem mindig az oktatás minőségével arányosan részesülnek állami támogatásban.

Túl sok az egyetemet végzett?

Az állami ellenőrző szerv által készített kimutatás szerint az 1990–1991-es adatokhoz viszonyítva a 2013–2014-es tanévben 1,4 millió iskolással volt kevesebb, ami a jelentés szerint a születési ráta csökkenése mellett az emigrációval és az iskolaelhagyás növekedésével magyarázható.

A Számvevőszék adatai rámutatnak, a felsőoktatás színvonalának csökkenése a közoktatás egyre rosszabb helyzetéből ered, mint írják, 2013–2014-ben a 7 és 10 év közötti lakosság a 7,2 százaléka, a 11 és 14 év közöttinek a 8,5 százaléka nem volt beiskolázva. Mint kiderül, az iskolaelhagyás jelenséggé válását mi sem bizonyítja jobban, minthogy egy 2014-es felmérés adatai szerint a 18 és 24 év közötti lakosok 18 százaléka legtöbb nyolc osztályt végzett, és egyáltalán nem volt szakképesítése. A Számvevőszék arra is rámutat, hogy a szakiskolák pár évvel

„Az egyetemek felvételi hiányában a kevésbé felkészülteket is felvették, ennek eredményeként pedig a 2007–2011-es időszakban a hallgatók száma elérte a rekordértéket.”

előzötti megszüntetése tovább rontott a helyzeten, ekkor azok is kiléptek az oktatási rendszerből, akik az elméleti oktatást biztosító középiskolák választása helyett szívesebben tanultak volna szakmát.

A jelentés az érettségi vizsgára is kitér, a kimutatás szerint a végzősök vizsgaeredményei a 2013–2014-es tanévben csökkentek drasztikusan, amikor szigorították a vizsgafeltételeket, például bekamerázták a termeket, a gyenge eredmények hatására pedig az egyetemek zöme megszüntette a felvételi vizsgát. A jelentésben az szerepel, ez a döntés hosszú távon károsan hatott a középiskolai oktatásra, hisz nem sarkallta jobb teljesítményre a diákokat. Az egyetemek felvételi hiányában a kevésbé felkészülteket is felvették, ennek eredményeként pedig a 2007–2011-es időszakban a hallgatók száma elérte a rekordértéket, a 19–23 év közötti fiatalok több mint 70 százaléka valamelyik felsőoktatási intézménynek a tagja volt, ismerteti a megdöbbentő adatokat az ellenőrző intézmény. Úgy vélik, a

magas beiskolázási számot a támogatási rendszer is elősegítette, hisz az egyetemek a diákok száma alapján részesülnek állami támogatásban, azaz fejpenzben.

Sok a diplomás munkanélküli

A jelentés a hazai egyetemek külföldi megítélését is vizsgálja, mint rámutat, a romániai felsőoktatás gyenge színvonalát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy jóval kevesebb hazai diák tanul tovább külföldi egyetemeken, mint ahány külföldi állampolgár veszi igénybe a romániai felsőoktatási kínálatot. Tájékoztatásuk szerint a romániai egyetemek kis kivétellel meg sem jelennek az egyetemeket rangsoroló nemzetközi toplistákon, ráadásul az a kisszámú kivétel sem szerepel előkelő, mint fogalmaznak, „megtisztelő helyen”.

Az ellenőrző szerv rámutat, a felsőoktatás gyenge minősége, valamint az a tény, hogy a felsőoktatási intézmények nem alkalmazkodnak a gazdasági kereslethez, vezetett oda, hogy az egyetemi végzettséget igénylő szektorban a végeletekig telítődött a munkaerőpiac, és az egyetemet végzettek, elsősorban a fiatalok körében egyre nagyobb mértéket ölt a munkanélküliség. Az állami ellenőrző kifejti, a munkaadók gyakorlati tudást várnak, és azt szeretnék, ha a hallgatók már diákéveik alatt szakosodnának, gyakorolnák a szakmát. Következtetések szerint a jelenlegi áldatlan helyzetre az jelentheti a megoldást, ha a szakiskolák példáját követve szorosabbra fűzik az egyetemek és a munkaadók közötti együttműködést, és a jelenleg alkalmazott fejkvótarendszer helyett az egyetem finanszírozása teljesítményalapúvá válik. A Számvevőszék rámutat: egy felsőoktatási intézmény állami finanszírozásakor az kellene legyen a döntő kritérium, hogy az illető intézményben végzett fiatalok mennyire tudtak a szakmájukban elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

PAP MELINDA

Kifli helyett meleg ebéd?

Adrian Curaj tanügyminiszter kora tavasszal bejelentette, hogy fontolgatja, kifli és tej helyett meleg ebédet kapjanak az iskolások, ha kerül rá pénzforrás. Erre az ötletre a minisztérium nem tért vissza; azóta sem neveztek meg pénzforrásokat; kérdésünkre a minisztériumi alkalmazottak vagy szakértők azt válaszolták, hogy mostanában nem foglalkoztak ezzel érdemben. Utoljára ez az elképzelés a minisztériumban 2014-ben vetődött fel, de azóta csak politikusok, parlamenti képviselők álltak elő néha az ötlettel. Pár napig foglalkoztatta a téma a sajtót, megszólalt Adrian Năstase, akinek a kormánya idején, 2003-ban a kifli és tej programot bevezették, ellenezve a tervezett változást. Ismét előkerültek a program kapcsán sokszor hallott gondok: a kétes minőségű tej, kifli, a tanulók hanyagsága (nem eszik meg, fociznak vele), a költségek, a rossz közbeszerzési rendszer, a bürokrácia.

Elvileg nem rossz ötlet

Az RMDSZ oktatási főosztálya dokumentációt állított össze a szövetség politikusai számára, ehhez a szokásos területi konzultációkat is elvégezte, elemezte más pártok szereplőinek, a sajtónak az álláspontját. Mindezek nyomán azt lehetett megállapítani, hogy a legtöbben elvben nem is tartják rossz ötletnek a kifli-tej meleg ebédre cserélését. Két érvet szokás emlegetni: az egyik a meglevő program visszáságaira vonatkozik (rég, nem friss termékek), a másik az ebéd egyik fontos szerepére: lehetővé tenné sok iskolában a délutáni foglalkozásokat, hiszen a tanulók csak akkor maradhatnának ezekre a foglalkozásokra, ha délből ebédelhetnének. A kiflit és a tejet (ami már egy nyolcadikos serdülőnek a fél fogára sem elég) általában a délelőtti folyamán osztják ki, jó esetben a nagyszünetben a gyermekeknek. Viszont az RMDSZ oktatási főosztályának elemzése azt is kiderítette, hogy az délutáni foglalkozások elmaradásának (vagy be nem vezetésének) fő okai között ritkán (minden tizedik esetben) szerepel az ebéd hiánya: a legtöbb iskolában a délutáni foglalkozások éppen az utóbbi évek brutális óralevegásai, költségfelfaragásai miatt nem valósulhatnak meg.

Még volna egy fontos érv a meleg ebéd mellett, és ez is elhangzott több fórumon, ahol pedagógusok megszólaltak: sok szegény sorsú gyermek így sokkal tartalmasabb táplálékhoz jutna, mint a kevéske és gyengécske kenyér és tej révén. Bár ez sem lebecsülendő táplálék: csak ne lett volna annyi gond vele az immár tizenhárom éves program során. Sokak szerint a nagy számok miatt vannak: ahol tömeges jellegű valamely tevékenység, ott a tévedések, bajok valószínűleg előfordulnak: hiszen naponta majdnem kétmillió gyermek kap az iskolában nyolc deka kiflit és negyed liter tejet.

2014-ben parlamenti képviselők – köztük az RMDSZ-es Végh Sándor – és az akkori tanügyminiszter, Daniel Funeriu

törvénykezdeményezést nyújtottak be a tej és kifli program meleg ebédre cseréléséről, a szenátus hallgatólagosan elfogadta, de ott leállt a folyamat. Pár kérdés állandó ezzel a cserével kapcsolatban: honnan sokkal több pénz a napi kétmillió ebédre (az ország lakosságának tíz százaléka számára)? Avagy milyen is lesz az az ebéd, amit esetleg nagyon kevés pénzből főznek meg? A szállítás, a kiosztás megszervezése mitől javulna, hiszen az egyszerű, két darabból álló csomagolt kifli és tej napi szétosztása is sok helyen problémás?

Miből mit, mennyit kap kétmillió gyermek naponta?

A program 2003-ban indult, később kiterjesztették a négyórás óvodákra, aztán a nyolcórásokra is (ahol viszont ebédet is biztosítanak); 2008-ban kiterjesztették az oktatási magánintézményekre. A programot alapvetően a megyei tanácsok felügyelik, ők illetékesek a közbeszerzés lebonyolítására. Az összeg, ami egy gyermek napi adagjához rendelkezésre áll, csekély: jelenleg 85 bani. Románia EU-csatlakozása óta javarészt uniós forrásokból fedezik, ezért a pénzügyi végrehajtás, felügyelet az APIA (Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură) hatásköre. A rendelkezésre álló pénz útja így a következő: „Brüsszel”, Bukarest, megyei tanácsok, (megyei) pékségek, illetve tejfeldolgozó gyárak.

EU-s szabvány rendelkezik a tej minőségi és mennyiségi jellemzőiről; a napi adag: maximum negyed liter, 1,8 százalékos zsírtartalmú; 3,2 százalékos fehérjetartalmú tej gyermekenként; az uniós finanszírozás feltétele ezek betartása – és az is, hogy a tej EU-s tagállam terméke legyen. Ezt a szabványt Románia

már az EU-s csatlakozás előtt betartotta, hiszen a példát erre a programra is más európai országoktól vette.

Magyarországon 2004 óta van iskolai tejprogram, csak tejet adnak, több helyen más forrásokból zsemlét is vásárolnak. (Érdekesség: már 1937-ben volt ilyen kezdeményezés Magyarországon, de nem volt országos jellegű; legelőször Mákóban osztottak naponta tejet iskolásoknak.)

A program közkeletű neve „kifli és tej”, de a jogszabályokban „pékiai termék és tejtermék” áll: jellemzően a gyermekek egy kisméretű fehérkenyeret (8 dkg) és 2–2,5 deci tartós tejet kapnak. (A legtöbb panasz arról szól, hogy a kiflinek nincs jó íze – ez azért van, mert tulajdonképpen egy darab kenyérről van szó, kenyérré jellemző receptet kell betartania a gyártónak, és sok helyen a kiszállítás szervezése miatt két-három napos, nem friss termék kerül az iskolapadra). Az iskolákból kimaradó gyermeket száma miatt, illetve egyes félreeső települések iskolái révén további 100-150 ezer óvodás és általános iskoláskorú gyermek lehetne jogosult erre, de kimaradnak a programból.

Vannak vidékek, ahol a kenyér helyett kekszet adnak. 2015-től létezik az „iskolai alma” program is, ami még nem

„Honnan sokkal több pénz a napi kétmillió ebédre (az ország lakosságának tíz százaléka számára)? Avagy milyen is lesz az az ebéd, amit esetleg nagyon kevés pénzből főznek meg? A szállítás, a kiosztás megszervezése mitől javulna, hiszen az egyszerű, két darabból álló csomagolt kifli és tej napi szétosztása is sok helyen problémás?”

terjedt el országszerte, s ez is EU-s kezdeményezés. Az „almaosztás” számára uniós alapokból lehívható tanulónként napi 30 bani, ezért minimum 10 dekányi almát kell biztosítani.

Jobb lenne a helyi közbeszerzés

Az iskolai tejosztás nemcsak közétkeztetési, gyermekjóléti intézkedés, hanem a tejiparnak is jelentős támogatása: a napi majdnem ötszázezer liter tej a bukaresti mezőgazdasági minisztérium adata szerint az ország tejtermelésének egyhatoda. Ebből viszont a (megyei) nagytermelőknek, illetve feldolgozóknak van haszna. Különös jelentősége lenne a programnak, ha a közbeszerzést átadnák a helyi önkormányzatoknak (vagy akár az iskoláknak), hogy esetleg a kisebb termelők, helyi gazdák is részesüljenek ebből a biztos piacból, de egyrészt a kistermelők versenyképességének problémái, alkalmazkodási gondjai, no meg a licitek ellenőrizhetetlensége miatt az ilyen ötleteket elvetették.

A helyi licitek szervezése mellett szólna az is, hogy kiszállítási, tárolási nehézségek részben megoldódhatnának. Márpedig a legtöbb gond a termék minőségével kapcsolatban a nem megfelelő kiszállítás és a tárolás miatt van.

A közbeszerzési eljárás viszont nem olyan irányba változott, ami a program javulását hozhatta volna: néhány éve internetes licitet szerveznek a megyei tanácsok, és ezen kivétel nélkül a nagytermelők nyerne.

Focizás, dobálás, disznóhizlalás

A hírek arról szólnak, hogy a gyermekek éretlenségük miatt, sokukra jellemző hanyagságuk miatt is, de a termék minősége miatt is, nem becsülik meg ezt az ajándékot, eldobálják, falra kenik, szemétként kerül, otthagyják (vagy olyan későn érkezik az iskolába, hogy a gyermekek, jellemzően az alsó tagozatosok, egyes ingázók már hazamennek). A tanárok szerint minden osztályban számos gyermek van, még ha kisebbségben is, aki utálja a nyers tejet. A hátrahagyott tejet s kenyeret az iskola személyzete viszi el, falun az állatok vályújába is sok kerül. Vannak jó esetek is: lelkes pedagógusok a hátrahagyott, de fel nem bontott termékeket megpróbálják elküldeni a szegényebb gyermekek otthoni testvéreinek. A nagyobb gyermekek között jellemző, hogy az nagyobb étvágyúak eszik meg a többiekét.

Az ellátás, szállítás sokszor akadozott, igaz, csak bizonyos megyékben, és emiatt nem volt friss a kifli, zsemle (egy megyékben, pl. Ialomița, a hatóságok szigorú fellépéséig hetente egyszer szállították ki az egész heti adagot, általában szerdán, tehát a következő hét keddjén is még azt ették a gyermekek). Vannak megyék, ahol folyamatosan késik a tanév eleji licit, és hetekig, hónapokig nincs az iskolákban se tej, se kifli – nemhogy meleg ebéd. Brassó megyében pedig a tejgyár kifizetése késett addig, amíg a gyár leállította a tej kiszállítását: hetekig a gyermekek egy darab kenyeret kaptak.

A tejtermékek doboza sokszor megsérült, megrepedt; tanárok, szülők nem adták oda a gyermekeknek, mert a repedt, szivárgó dobozban fertőződhetett a termék. Kivételesen fertőződött is, és a program miatt valóban betegedtek meg gyermekek, de ahhoz képest, hogy ez naponta millió

- **Nem pótolja az uzsonnát.** Sokszor akadozott, nehézségekbe ütközött az iskolai tej és kifli szállítása

nagyságrendű közéleti művelet, a megbetegedések valójában kisszámúak. Szeben, Prahova, Brassó, Buzău megyékben fordult elő (Prahova megyében többször is), hogy a gyermekek megbetegedtek a termékektől, szerencsére sosem voltak emiatt súlyos esetek (a média hírek alaptalannak bizonyultak). Az összes esetben a vizsgálatok megállapították, hogy nem a gyártás, hanem tárolás és szállítás hibája volt. A gyártás folyamatában, tisztaságában még nem találtak hibát.

Nem csekély a bürokráciája sem a kifli és tej osztásának: kétmillió gyermek, kétmillió aláírás, naponta ötvenezer oldalnyi papír. A tanárok panaszkodnak, a tanítási időből vesz el az átvételi táblázatok kitöltése és aláírása a gyermekekkel. Az iskolából hamarabb eltávozó (például ingázó) vagy kevesebb óraszámú kisebb gyermekek nem jutnak hozzá, mert a termék későn érkezik a településre. Ellenőrzések során összevetik a napi hiányzókat és a ki nem

osztott tej-kifli adagok számát, és a kettőnek találnia kell, de ebből számos bonyodalom származik, mert vannak gyermekek, akik a tanítás első óráiban jelen vannak, aztán igazoltan vagy igazolatlanul eltávoznak, hiányzóként tartják őket nyilván, de a napi tej-kifli adagjukat felveszik. A laktózérzékeny gyermekek számára alternatív megoldás; de őket, felső rendeleket értelmében, le kell venni a különféle listákról, ez csak bonyolítja a bürokráciát.

A problémák ellenére az ellátás tizenhárom éven keresztül viszonylag megvalósult, és bizonyára segítség a nagyon szegény családok számára.

A problémák ellenére az ellátás tizenhárom éven keresztül viszonylag megvalósult, és bizonyára segítség a nagyon szegény családok számára.

„Nem csekély a bürokráciája sem a kifli és tej osztásának: kétmillió gyermek, kétmillió aláírás, naponta ötvenezer oldalnyi papír. A tanárok panaszkodnak, a tanítási időből vesz el az átvételi táblázatok kitöltése és aláírása a gyermekekkel.”

MAGYARI TIVADAR

Országos ökumenikus vallástantárgyverseny Kolozsváron

Ami összeköt: a Biblia

„Minden útját helyesnek tartja az ember, de az Úr vizsgálja meg a szíveket” (Péld 21, 2) – a Példabeszédek könyvéből származó gondolat volt az idei, áprilisban tartott ökumenikus vallástantárgyverseny mottója, amelyet kilencedik alkalommal szerveztek a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban. A versenyszabályzat értelmében azok a 9–12. osztályos diákok mérhették össze bibliaismereti tudásukat, akik hivatásgondozó (vokacionális) felekezeti iskolákban tanulnak: római katolikus, református és unitárius vallásúak, a 7–8. osztályosok pedig felekezeti hovatartozástól függetlenül, a verseny megyei szakaszának továbbjutóiként érkez-

tek: összesen 108 diák, szám szerint 43 iskolából. A megnyitón a három felekezet lelkészei ökumenikus áhítat keretében mondtak áldást, fellépett a Kolozsvári Református Kollégiuma dr. Székely Árpád karnagy vezényletével. Másnap, április 22-én az írásbeli vizsga ideje alatt szakmai tanácskozásnak is otthont adott az unitárius kollégium, ahol az oktatási minisztérium képviselői és a történelmi magyar egyházak tanügyi tanácsosai találkozhattak. A tanügyminisztériumot Király András államtitkár, dr. Nagy Éva kabinetigazgató, Borsos Károly László tanácsos, Bogos Mária Hargita megyei szaktanfelügyelő, valamint jómagam képviseltük. A Királyhágómelléki Református Egyházkerületet Szűcs Éva tanügyi tanácsos, az erdélyi egyházkerületet pedig Gáll Sándor oktatási tanácsos, Kovács Tibor aligazgató, valamint Bustya János képviselte. A gyulafehérvári főegyházmegye részéről jelen volt dr. Horváth István főtanfelügyelő, valamint dr. Gál László főtanfelügyelő-helyettes, a Magyar Unitárius Egyházat pedig Andrási Benedek képviselte. A szakmai fórumon szó esett a beiskolázásról, szakoktatásról, tankönyvek behozataláról/megírásáról, szórványkollégiumok és iskolaközpontok létrehozásáról, az ökumenikus olimpia bővítéséről, a világi iskolák felé való megnyitásáról, valamint munkacsoportok létrehozásáról a tantervek megírásának céljából. A találkozás egy szorosabb együttműködésről szóló megállapodás fényében zárult.

Az írásbeli dolgozatok javítása során a tanárok nemcsak a felhalmozott ismereteket értékelték, hanem az egyéni kreativitás is jelentős szerepet kapott. Mivel közös kincsünk a Biblia, ezért bibliaismeretből mérkőztek meg a diákok, felhasználva a modern bibliaértelmezés módszereit is. Az országos bizottság tagjai nagy meglepetéssel olvasták a vizsgadolgozatokat, ugyanis a diákok alapos felkészültségről tettek tanúságot. A dolgozatok javítása alatt a diákok és a kísérő tanárok különleges

sétán vehettek részt egyházaink múltját idézve, melynek főbb állomásait a Szent Mihály-templom, a Farkas utcai templom, valamint az unitárius templom jelentette. Este került sor a *Saul fia* című film vetítésére, majd azt követően egy mély beszélgetésre Molnár Levente színésszel, az alkotás szereplőjével.

A Protestáns Teológiai Intézet impozáns dísztermében zongorajáték és versmondás kíséretében került sor a díjkiosztóra, ahol nemcsak a díjazott diákok részesültek jutalomban, ha-

„Fontos lenne megtanulnunk hinni az Istenben nagy csodák nélkül is. Hiszen apró örömök és apró csodák is léteznek: egy ölelés, egy mosoly, egy kedves szó.”

Részletek a diákok dolgozataiból

- „Azt hiszem, az Isten olyan lehet, mint az édesapám.”
- „Jézus csodatételei nem magyarázhatóak meg racionálisan, hiszen egyetlen megközelítési módja a hit.”
- „Fontos lenne megtanulnunk hinni az Istenben nagy csodák nélkül is. Hiszen apró örömök és apró csodák is léteznek: egy ölelés, egy mosoly, egy kedves szó.”
- „Néha valamennyien egyszer rájövünk, hogy Izsák töretlen hitével, jóságával, hiszékenységgel, Rebeka elvakult szeretetével, furfangjával, Jákob gyermeki bűnével, megszeppentségével, Ézsáú becsapottságával, mérhetetlen dühével, bosszújával mind-mind bennünk élnek. Vannak, akik ettől a felismeréstől rettenetesen megijednek, félnek, hogy sorsuk megpecsételtetett, ők is csalókká, becsapottakká válnak. Nos félelmük nem alaptalan, hiszen a hit nélküli emberek, akik nem próbálnak ez ellen küzdeni, előbb-utóbb félelmük martalékká válnak... Az Úr gondoskodik, körülölel, betakar szeretetével... Néha valamennyien rájövünk, hogy Nélküle nem lehet létezni.”

nem minden résztvevő elismerő oklevelet vehetett át. Dr. Vik János, az országos bizottság elnöke, a BBTE Római Katolikus Teológia Karának dékánja szakmai kiértékelőjében rávilágított arra, hogy a versenyen ideje alatt egész biztosan közelebb kerültek egymáshoz a résztvevők, és jobban megismerték egymást. A történelmi magyar egyházak, a BBTE Római Katolikus Teológia Kara, valamint a *Keresztény Szó* és *Vasárnap* című lap különdíjakat ajánlott fel a bibliaismeretből jeleskedő diákoknak. A tantárgyverseny záróakkordjaként Bogdán Zsolt *Függők ezen a zord élet-párkányon* című önálló Ady-estjén ismerhették meg a résztvevők a költőóriás vívódásait.

NAGY GABRIELLA
az oktatási
minisztérium
tanácsosa

A Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny országos döntője

A megtalált irodalmi játéktér

Április 17–20. között Aradon rendezték meg a Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny idei országos döntőjét. A 144 általános és középiskolás diák valamennyi erdélyi, partiumi és bánsági megyét, de még a Kárpátokon túli régiókat is képviselte.

A négynapos rendezvény magán a versenyen kívül számos érdekes programot tartogatott a gyerekeknek és tanáraiknak: többek között világosi kiránduláson, lippai, solymosi és pécskai látogatáson ismerkedhettek meg Arad megye épített és természeti örökségével, felkeresték a máriaradnai kegytemplomot, a '48-as ereklyemúzeumot, megtekintették az Aradi Kamaraszínház, a békéscsabai Tabán Táncegyüttes és a szabadkai Juhász Zenekar koprodukciójában készült 13 című táncjátékot, és táncházban is szórakozhatott a népes mezőny.

„Az irodalom és magyar nyelv olimpiája, ünnepe ez” – mondta Király András RMDSZ-es oktatási államtitkár a döntőről, amelyet a Mikes-vetélkedő 1971 óta íródo történetében negyedik alkalommal rendeztek meg Aradon (a legtöbbet, hetet Kolozsváron tartottak, Sepsiszentgyörgy pedig a második leggyakoribb házigazda öt vendéglátással). „De helyszíntől függetlenül mindig a legjobbak mérik össze tudásukat – folytatta az államtitkár. – A verseny népszerűségét jelzi, hogy a selejtezőkön 815 általános és 117 középiskola diákjai indulnak.”

A dolgozatok megírását hétfőn tartották az aradi Csiky Gergely Főgimnáziumban, az eredményeket kedd este tették közzé. A jegyek kifüggesztése után a diákok a javító tanárokkal évfolyamonként együtt kiértékelték a dolgozatokat. Ekkor kértük meg dr. Berszán István versenybizottsági elnököt, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem magyar irodalomtudományi tanszékének vezetőjét, hogy mondjon véleményt a vetélkedőről. „Minden évfolyamon voltak nagyon izgalmas megoldások. Igyekeztünk úgy összeállítani a tételeket, hogy amennyire nehéz volt a kidolgozása, legalább olyan mértékben játékos is legyen. Örvendtem annak, hogy minden osztályban voltak, akik megtalálták ezt a »játéktér«, és látszott a dolgozatukon, hogy élvezték azt, amit csináltak. Ez a legnagyobb haszon! Én úgy tekintek erre a népes csapatra, mint amelyikből kikerülnek majd leendő egyetemi hallgatóink” – fogalmazott a zsűri elnöke. Az eredmények kifüggesztésének estéjén kértünk meg néhány részt vevő diákot, hogy értékelje az aradi versenyt. „A feladatok egyaránt igényeltek kreativitást, rögtönzőképességet és a szókincsnek a bőségét is – mondta Andrásiné Nóra, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum nyolcadikos tanulója, aki negyedik éve résztvevője az országos döntőnek. – 7,70 lett a jegyem, és amennyire tudom, 13. letter a 25-ből, ami nekem csodás, mert értem már el sokkal jobb helyezést is.” Hegyeli András, a gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Római Katolikus Teológiai Líceum tizenegyedikes diákja első alkalommal jutott be az országos döntőbe. „Szerintem nehéz volt, és sok kreativitást igényelt a verseny, de minden szempontból megérte – vélte. – Két tételt kaptunk, az első *Az álom és valóság a romantikus drámai alkotásokban*, amihez egy értekezést kellett írni, ez volt számomra a nehezebb. A második tétel egy látomáshoz kötődő monológot kért, ez volt a kreatív feladat.” Tőkés Anna Erzsébet, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum kilencedikes

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az első helyezettek

- 5. osztály: Balázs Hanna Imola (Kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum)
- 6. osztály: Giliga Orsolya (Marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum)
- 7. osztály: Tankó Karola (Sepsiszentgyörgyi Váradi József Általános Iskola)
- 8. osztály: Kintel Alexandra (Nagykárolyi Vasile Lucaci Általános Iskola)
- 9. osztály: Kozsokár Hanna (Sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Elméleti Líceum)
- 10. osztály: Finta Klára-Enikő (Kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium)
- 11. osztály: Kovács Péter Zoltán (Nagykárolyi Elméleti Líceum)
- 12. osztály: Csernik-Vass Áron (Marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

diákja dicséretben részesült: „Nem tűnt nehéznek, kreativitásra és olvasmányi élményekre egyaránt volt szükség – fogalmazott. – Kiskorom óta nagyon szeretek olvasni, anyukám-anyakám esti meséin nőttem fel, talán ez ültette a szövirágokat a fülembé, és emiatt szeretem az irodalmat.”

Az ünnepélyes díjkiosztót április 20-án, szerdán délelőtt tartották Aradon a Románia Magyar Pedagógusok Szövetsége országos vezetőségének, illetve helyi közéleti személyiségek jelenlétében, a díszvendég Mile Lajos, Magyarország kolozsvári főkonzulja volt. Jövőre Beszterce ad otthont a Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny döntőjének. Az RMDSZ által létrehozott Communitas Alapítvány nagyértékű jutalomkönyvekkel támogatta az országos versenyt.

PATAKY LEHEL ZSOLT

Diszlexia – átok vagy áldás?

Bár a utóbbi évtizedekben egyre többet hallunk róla, ehhez képest a tanítók-tanárok még mindig túl keveset tudnak a diszlexiáról, tüneteiről és arról, hogyan lehet az osztályban hatékonyan együtt dolgozni a diszlexiás diákkal úgy, hogy ne folyamatosan kudarcotól félve járjon iskolába. Pedig sokszor egészen banális módszerekre van szükség, és így sok zseniális elme menekülhet meg attól, hogy elveszen a diszlexia útvesztőiben.

A milliomosok mintegy fele diszlexiás

Az önértékelő milliomosokká lett személyek 40 százalékáról kiderült, hogy diszlexiás. Mielőtt azonban még valaki vágyakozni kezdene a diszlexiára, szögezzük le már rögtön az elején: szó sincs arról, hogy minden diszlexiás

biekkel: nem tudják lemásolni, amit a táblára felírt a tanító, és nem tudják folytatni a hangos felolvasást ott, ahol társuk abbahagyta, mert hiába próbálják ujjukkal-szemükkel követni a szöveget, annak számukra nincs értelme. Nagyon gyorsan megkapják a buta, lusta címkét – és a leghamarabb éppen azok, akiken talán a legegyszerűbb lenne segíteni, hiszen a diszlexia határmezsgyéjén mozognak, ezért esetükben sokszor fel sem merül a diszlexia gyanúja. Ráduly Zörgő Éva kolozsvári logopédus, iskolapszichológus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem adjunktusa főként tanári pályára készülő diákoknak tartott előadást a jelenségről, alapos fogódzókat is kínálva a leendő oktatóknak a diszlexia felismeréséhez, kezeléséhez.

Gyilkos címkék: ez a gyermek buta, lusta, figyelmetlen!

A diszlexia intelligenciától független, ugyanakkor kultúrafüggő. Az írás-olvasás velejárója. Továbbá minél bonyolultabb egy nyelv, annál nagyobb az adott nemzethez tartozók körében a diszlexiások aránya – a germán nyelvcsaládok esetében sokkal gyakoribb, mint a latin nyelveknél. A diszlexia veleszületett vagy később kialakult sajátosság, a gyermek nem növi ki, felnőttként is diszlexiás lesz, legfeljebb nem éri annyi kudarc és nem halmoz ebből fakadóan annyi frusztrációt, mint az iskolában.

Képzeld el egy diszlexiás diák mindennapjait. Hetente öt nap iskolába megy, ahol 5–9 órát tölt el, ezalatt folyamatosan a diszlexiájából fakadó nehézségekkel szembesül, esetleg meg is szégyenítik hiányos teljesítménye miatt. Otthon házi feladatot kellene megoldania, de számára ugyanúgy nincs értelme a betűtengernek, mint ahogy délelőtt az iskolában sem volt. Akárha most hirtelen elének tolnának egy nyolcsoros görög szöveget, csak másoljuk le egy perc alatt. Még ennyire sem vagyunk képesek? A diszlexiás

gyereknek sikerélménye szinte soha nincs, gyűlöli az iskolát, és mert elhiszi, hogy ő buta, lusta, nem is érdekli a

„Képzeld el egy diszlexiás diák mindennapjait. Hetente öt nap iskolába megy, ahol 5–9 órát tölt el, ezalatt folyamatosan a diszlexiájából fakadó nehézségekkel szembesül, esetleg meg is szégyenítik hiányos teljesítménye miatt. Otthon házi feladatot kellene megoldania, de számára ugyanúgy nincs értelme a betűtengernek, mint ahogy délelőtt az iskolában sem volt.”

• Ráduly Zörgő Éva kolozsvári logopédus, iskolapszichológus

zseni volna. Ha mégis az lenne, közülük sajnos sokan elkallódnak, ha pedig mégsem, zsenialitásuk kibontakozásáig akkor is hosszú és göröngyös út vezet. Az viszont igazolt, hogy a diszlexiával élők agya másképpen működik, másképpen strukturálódik, ebből fakadnak a verbális és nyelvi kommunikációs rendszer dekódolásával kapcsolatos nehézségeik. Ám ennek köszönhetően lehetnek sokszor rendkívül kreatívak, eredetiek, intuitívak, és adnak a szokványostól eltérő, újszerű, zseniális megoldásokat a problémákra, amelyekkel szembesülnek. Másszerű működésük miatt ugyanakkor kilógnak a sorból, az elsősorban a lexikális tudás felhalmozására épülő oktatási rendszerben ők azok, akik nem tudnak lépést tartani a töb-

tanulás, mígnem a győtrelemtől akár még biológiai tüneteket is produkál, hasmenéstől a fejfájásig. Elemiben a tanító nénik jobban érzékelik a gyermek tanulási zavarait, de 5–8. osztályban a legtöbb diszlexiás elvesztődik. Pedig a szakember diagnózisa segíthetne, hiszen egyrészt egész sor megoldás létezik a diszlexiás tanulásra, másrészt már a hazai törvénykezés is különleges bánásmódot ír elő vizsgák, nyelvvizsgák esetében – ám ehhez papírra írt hivatalos diagnózis szükséges. Amitől sokan menekülnek, mert megbélyegzésnek érzik („Az én gyermekemmel nincs semmi baj!”). Pedig a diszlexia ugyanúgy nem szégyellnivaló, mint amennyire nem is ad okot büszkeségre, egyszerűen sajátos állapot.

Nem segít a szedentáris életmód

A diszlexiára hajlamosak tüneteinek kialakulásában, fokozásában segít társadalmuk mai életformája: a kevés mozgás, az is inkább zárt helyiségek-

ben, az életet megkönnyítő modern vívmányok (az egyhasználatos pelenka, amely megszüntette a baba hosszabb mozgását pelenkacserénél, a tépőzár, ami szükségtelenné teszi a kisgyerek számára a fűző megkötésével járó összehangolt finom mozgás elsajátítását stb.), audiovizuális túlterheltség, a folyamatos rohanás, az, hogy nincs idő beszélgetni a gyerekkel, mesét mondani, olvasni, és hogy egyik programról a másik különóra visszük a gyermekeket. Ugyanakkor a diszlexia felismerése is nehézkes, ugyanis tünetei a súlyosaktól (jobbról balra ír) a legenyhébbekig (csúnyán ír, rosszul olvas, helytelen a matekházija, mert „figyelmetlen”) igen sokfélék lehetnek. A diszlexiások egyéni tünetegyüttest mutatnak, vagyis nem fogunk minden érintettnél minden tünettől találkozni: megkésett beszédfejlődés, betűtévésztes, csúnya írás, nehézkes olvasás, esetlen mozgás, iránytévésztes, figyelemzavar, „ügyetlenség” kézműves tevékenységekben, nehezen jegyzi meg kívülről felmondandó szövegeket, zavaros a tér- és időbeli tájékozódási képessége, stb.

„A szakember diagnózisa segíthetne, hiszen egyrészt egész sor megoldás létezik a diszlexiás tanulásra, másrészt már a hazai törvénykezés is különleges bánásmódot ír elő vizsgák, nyelvvizsgák esetében – ám ehhez papírra írt hivatalos diagnózis szükséges.”

A mérleg pozitív oldalán ilyen előnyös képességeket találunk: gazdag képzelet, erős szintetizáló képesség, innovatív gondolkodás, átlátják a nagyobb összefüggéseket, stb. Diszlexia gyanúja esetén a szülőket szakemberhez lehet irányítani, aki életkorának megfelelően felméri a gyermeket.

Robo Braille és hangfelvétel

Ha már megvan a diagnózisunk, hogyan tovább? A hatékonyság, a gyermek fejlődése érdekében a tanulási módszereknek változniuk kell. Sok

- **Egyszerűsítés mint segítség.** Sűrűn írt szövegek helyett a diszlexiások sokkal jobban boldogulnak ábrákkal, kulcsszavakkal, vázlatos leckékkel

olyan módszerről van szó, amelyeket a nem diszlexiás diákok is örömmel fogadnának, átláthatóbbá, ésszerűbbé, logikusabbá, megjegyezhetőbbé teszik a tananyagot. Sűrűn írt szövegblokk helyett a diszlexiások például sokkal jobban tudnak kezelni egy vázlatos leckét, segíti őket, ha fehér helyett színes lapokat használunk, sokkal hamarabb megértene egy ábrát, jobban boldogulnak a kulcsszavakkal, pók-ábrákkal, gyakori alcímekkel és a balra zárt sorokkal szedett szövegekkel. Fontos, hogy jól láthassa-hallhassa a tanárt, nagy előny ha engedélyezzük számára audiovizuális eszközök használatát az órán bemutatott tananyag rögzítésére – melyik diák nem örülne annak, ha alkalmanként számítógépet, mobiltelefont használhatna a füzetbe való körmölés helyett? A diszlexiások ma már több online segédeszközt érhetnek el, speciálisan számukra alakították ki például Robo Braille-programot.

Ami biztos, hogy nem segít, sőt csak tetézi a bajt, ha erőltetjük az olvasást-írást, a hiányokat pótolandó egyre több írással-másolással-olvasással. A sokszor a tanár részéről is pluszodafigyelést, többletmunkát kívánó megoldásoknak ma már gazdag tárháza állhat rendelkezésre, itthon az Ábel Kiadónál jelent meg két (a kiadónál egyelőre már sajnos nem kapható) kiadvány, a PsihoProEdu Egyesület szakembereinek füzetei a *Diszlexia az első lektől felnőttkorig* és a *Diszlexia líciben*

– *útmutató tanulóknak és tanároknak* címmel.

Átok-e tehát a diszlexia vagy áldás? A válasz a családtól és a tanítótól-tanároktól függ: a korai felismeréstől, a hatékony megoldások iránti nyi-

„Ami biztos, hogy nem segít, sőt csak tetézi a bajt, ha erőltetjük az olvasást-írást a hiányokat pótolandó egyre több írással-másolással-olvasással. A sokszor a tanár részéről is pluszodafigyelést, többletmunkát kívánó megoldásoknak ma már gazdag tárháza állhat rendelkezésre.”

tottságtól. Egyébként számos világhíresség szenvedett-szenved diszlexiában, ilyen például Cher énekesnő, Tom Cruise filmszínész, Thomas Edison elektrotechnikus, feltaláló, Albert Einstein fizikus, Agatha Christie krimíró, Hans Christian Andersen meseíró, Pablo Picasso festő vagy Steven Spielberg amerikai filmrendező.

KEREKES EDIT

Kortárs Erdélyi Gyermekirodalom projekt a BBTE óvodapedagógia és tanítóképző szakán

Új utak az új keletű művek felé

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézete (BBTE-PADI) I. éves tanítóképzős hallgatói idén először igényelték a „másabb típusú irodalomórákat”, ahol kötetlenebb oktatási forma szabadabb keretei között irodalomtanárok, írók, költők, grafikusok, illusztrátorok és lapszerkesztők segítségével szeretnék közelebből megismerni az erdélyi kortárs gyer-

• Cseh Katalin költő interjú közben

• A kortárs kolozsvári költő néhány kötete

mekirodalmat. A középiskolából hozott tapasztalatok azt bizonyították, hogy abban az életkori szakaszban nem volt lehetőség megismerni a kortárs gyermekirodalmi műveket. Tantervelmélet-órákon pedig arra a következtetésre jutottak, hogy az új elemi osztályos tantervek, illetve a megváltozott gyermeki igények megkövetelik a jövődöbéli óvónóktól, tanítóktól a kortárs művek ismeretét. Így született meg a Kortárs Erdélyi Gyermekirodalom (KEGY) projekt ötlete.

Belső motiváció, tartalmi komplexitás

A projekt célja: a kortárs erdélyi gyermekirodalom megismerése, az erdélyi képviselőkkal való személyes kapcsolat lehetősége, az élményalapú irodalomértés és az olvasásszeretet képességének kialakítása, fejlesztése, a hallgatók belső motiváltságának feléléstése és a kreativitásra építő indirekt irányító munka, amely – reményeink szerint – megsokszorozza az irodalomértő pedagógusjelöltek számát. Cél ugyanakkor az erdélyi kortárs gyermekirodalom népszerűsítése gyakorló tanítók, óvónők körében, a kortárs gyermekirodalmi művekhez kapcsolódó oktatási segédanyagok létrehozása. Tervezett produktum: KEGY-es sokadalom, tervezett időpontja: június 1., helyszíne pedig a kolozsvári Romkert, a sokadalom célközönsége pedig az óvodás és kisiskolás gyerekek. A projektmunka meghatározásánál a hallgatók belső motivációjára, a csoporttagok közötti partneri viszonyra és a tartalmi komplexitásra törekedtünk. A projekt megálmodója több olyan témakört ajánlott, amely felkeltette az I. éves hallgatók érdeklődését, több kortárs erdélyi szerző nevét ismertette, amiből minden kialakult csoport kedve szerint válogathatott. A kortárs erdélyi szerzők listájára így került fel Balázs Imre József, Berszán István, Cseh Katalin, Demény Péter, Egyed Emese, Fekete Vince, Kovács András Ferenc, Kányádi Sándor, László Noémi, Máté Angi, Markó Béla, Sikó Barabási Eszter, Simon Réka Zsuzsa, Zágonyi Balázs és még sokan mások. A konkrét vállalkásokat hosszas ráhangolódási és felkészülési periódus követte, amikor a választott alkotói pályákkal, kötetekkel és művekkel ismerkedtek a hallgatók. A téma többirányú megközelítésével, az interdiszciplináris vonatkozások preferálásával a hallgatók befogadás-központú élmények részeseivé váltak: megismerkedtek a kortárs erdélyi gyermekirodalmi kánon jelentős műveivel, a kortárs erdélyi gyermekirodalma képviselőinek nézeteivel. A KEGY-projekt ötletét a marosvásárhelyi, kézdivásárhelyi és udvarhelyi kirendeltség tanítóképzős hallgatói is megkedvelték, ők is bekapcsolódtak a munkába.

Klasszikus vagy kortárs irodalom?

A sokoldalú információszerezés érdekében a hallgatók kérdőíves felmérést végeztek a gyakorló óvónők és tanítók körében, melyből kiderült: a kisgyermek legszívesebben kortárs gyermekirodalmi műveket hallgatna, de ezekből a művekből egyelőre kevés került be a pedagógusok mindennapi munkájába, a tanítók, óvónők előszeretettel használják a klasszikusnak számító irodalmi alkotásokat, a kortárs alkotók műveit pedig kevésbé ismerik. Így vált a projekt egyik fontos célkitűzésévé a kortárs erdélyi gyermekirodalom népszerűsítése gyakorló pedagógusok körében. A hallgatók projekttervei között szerepel olyan tevékenység is, amikor hátrahagyva a tantermi szemináriumok klasszikus kereteit, ellátogatnak az óvodákba, iskolákba, és ott bemutatják a kedvenc szerzők kiválasztott művét. A projekt zárásaként KEGY-es sokadalom szervezésére vállalkoztak a Romkertben, ahol a tanítóképzős hallgatók a közelebből megismert erdélyi szerzők műveiből szavalnak,

• Rövid színpadi produkció a kötet egy verse alapján

mesét mondanak, illetve a gyermekirodalmi művekhez kapcsolódó oktatási segédanyagokat próbálják ki a rendezvényre érkező gyermekekkel. Így megvalósulhat a találkozás a kortárs szerzők művei, az irodalom közvetítői és befogadói között. Az anyaggyűjtést, bemutatást minden csoport saját elképzelése szerint fogja megvalósítani, a csoporton belüli munkát pedig saját maguk koordinálják. A rendhagyó tanulásszervezési mód olyan kreatív folyamatokat indított el az egyéni és csoportmunkában, amelynek során kirajzolódtak a munkamenet konkrét lépései. A tanító és óvodapedagógus hallgatók kiválasztották a számukra legkedvesebb kortárs erdélyi író, költőt, majd következett az olvasás, információszerzés, vélemények ütköztetése, megbeszélések, egyeztetések. A kialakult nyolc csapat legfontosabb feladatként azt kapta, hogy olvasmányélményeket, a kedvenc alkotásokat, azok feldolgozásait megosztva multiplikátori szerepkörben terjesszék a kortárs művek olvasásának motivációs lehetőségeit.

Személyes találkozások az alkotókkal

A kialakult nyolc csapat különböző területeken munkálkodik, különböző szerzők életművével foglalkozik: vannak, akik személyes találkozókon kérdezik a szerzőket, vannak, akik kötet-bemutatóval próbálkoznak, vagy egy-egy művet próbálnak egyéni megközelítésben előadni. Élményként számoltak be a személyes kapcsolatfelvételtől például a Fekete Vince műveivel foglalkozó projektesek, akik büszkén mutogatták a szerzőtől ajándékba kapott, dedikált gyermekverskötetet. A jelenleg Spanyolországban élő Simon Réka Zsuzsanna kedvességével és őszinte, gyors válaszaival lepte meg a pedagógusjelölteket. Április 18-án sor került az első KEGY-es találkozóra, melynek meghívottja Cseh Katalin költő, aki örömmel tett eleget a kérésnek, és személyesen is eljött találkozni a projektben részt vevő hallgatókkal. A Hold-band csapat az általuk kialakított Holdvilág Stúdióban virággal és illatos teával fogadta a vendéget. Itt bemutatták a költő *Hold-világ* című kötetét, interjút készítettek a szerzővel, majd a Hold-band csapat meglepetésműsorral kedveskedett a hallgatóságnak: Cseh Katalin egyik versének általuk megzenésített változatát adták elő.

Az irodalmi bűvárkodással és felkészüléssel párhuzamosan folyó eszmecseréken felvetődött a KEGY-napló és a facebookos megjelenés ötlete, mely az első találkozás sikerélményén fellelkesedve meg is született. A Facebook-oldalon már

• A Hold-band tagjai Cseh Katalin költőnővel

megtekinthetők az első rendhagyó KEGY-óráról készült képek, illetve a hallgatók által filmezett intejúból is láthatunk egy rövid részletet. Bizom benne, hogy a projekt során a hallgatók életre szóló élményekben részesülnek, a közösen megélt élmények pedig kiforrott közösséggé alakítja őket, s ösztönzést kapnak arra, hogy új utakat keressenek gyermekirodalmi tájékozottságuk fejlesztésére.

DEMÉNY PIROSKA
a BBTE-PADI oktatója

Hallgatók véleménye

A kialakult remek hangulatról árulkodnak a hallgatók KEGY-naplóba tett bejegyzései. Íme néhány észrevétel:

„Ünnepélyes, alkalomhoz illő volt a hangulat: igazi stúdióban éreztem magam. Külön értékelem az interjú őszinteségét: arról kérdezhetett Hortenzia, ami valóban érdekelt bennünket, egyetemi hallgatókat”.

„Tetszik a költő személyisége, s az, hogy látássérültekkel is foglalkozik, verseket is ír róluk. Különösen megragadott a vak szerelemről írott verse, melyben mély együttérzésről tesz tanúbizonyságot. Minden verse lenyűgöző, egyedi stílusa van, mely abban is megnyilvánul, hogy a verseiben megjelenített szereplők mind az ismerősei, valódi hús-vér emberek. (akár meg is sértődhetnek azért, hogy őket is elviszi a Holdra!)”.

„Ízlésesen összeállított program volt. A költő nagyon nyitott és kedves volt. Szimpatikus volt, ahogyan saját történetekkel tette közvetlenebbé a beszélgetést, és hozta közelebb hozzánk a verseit.”

„Nagyon tetszettek a felolvasott versek. Külön értékelem, hogy a költő személyes élményekről is mesélt, ezáltal sokkal közvetlenebbé vált a beszélgetés, és mi is mertünk hozzászólni a dolgokhoz. Az interjú nagyon kedves és közvetlen volt. Egyszerűen nagyszerű a KEGY-projekt!”

Népes diákcsoport a Teleki Tékában az Iskola másképp hetén

„A könyveket a nagyszüleimtől kapom kölcsön”

A tavaszi vakációt megelőző héten, az Iskola másképp programsorozat részeként Marosvásárhelyen a Teleki Tékába sok kis- és nagyiskolás ellátogatott. Nemcsak a város iskoláiból, de a környékbeli községekből vagy más városokból is érkeztek látogatók annyian, hogy a könyvtár munkatársai csak előre meghatározott órarend szerint fogadták őket. A diákok rácsodálóztak a régi könyvekre, illetve ki is próbálhatták a

könyvkészítés mesterségét: papírmerítést, papírmárványozást tanulhattak Márton Krisztinától a könyvrestaurátor műhelyben, vagy könyvillusztráció készítését, linómetszetet, rézkarcot. A restaurátor szakember, ahogy a könyvtár többi munkatársa is úgy vélte, az ilyen látogatások, a könyvtárral, könyvekkel való ismerkedések hozzájárulnak az olvasóvá váláshoz. Azt kérdeztük a fiataloktól, szoktak-e olvasni, mit és milyen gyakran.

olvasnivalót, de ha én kapok valamit, amit ők még nem olvastak, akkor én is ajánlom nekik. Szoktunk egymásnak kölcsönözni is, én is kölcsönadom, ha van egy jó könyvem, nekem is kölcsön adják azt, amit szeretnék elolvasni. Könyvtárba is szoktam menni, onnan főleg a kötelező olvasmányokat szoktam kivenni. A könyvtári látogatás nagyon érdekes, a sok régi könyv különleges látványt jelentett számomra.

Bokor Adrienn, 7. osztályos Szováta

Nekem a *Csipike* a kedvenc olvasmányom, azt már elolvastam kétszer is. De azonkívül még más meseregényeket is szívesen elolvasok, azt, amit a tanárnő javasol, vagy a szüleim is szoktak ajánlani. Sokszor adunk egymásnak kölcsön könyvet az osztályban. Jó dolognak tartom az olvasást, szórakoztat is, és tanulni is lehet a jó könyvekből.

Lőrincz Roland, 5. C osztály, Tudor Vladimirescu Általános Iskola

Szoktam olvasni, az ifjúsági regények a kedvenceim. Rendes, nyomtatott könyvet olvasok, de néha e-bookot is, amikor nem kapom meg a könyvet nyomtatásban. Nálunk a családban mindenki olvas, a testvérem is, egymásnak ajánljuk az olvasnivalót, vagy interneten tájékozódunk, keresgélünk ajánlatok után. Van időm mindig olvasni, ugyanis szakítok magamnak időt, főleg ha olyan könyv kerül a kezembe, ami nagyon érdekes.

Béres Zsanett, 7. osztályos, Szováta

A múzeumpedagógiai foglalkozás nagyon érdekes volt, a sok régi könyv is tetszett a könyvtárban. Érdekelte Teleki Sámuel élete is, aki ezt a könyvtárat alapította. Nagyon szeretek olvasni, a meseregények a kedvenceim, azok közül is a *Tüskevár* Fekete Istvántól. Olvasnak a családban, és amikor én még kicsi voltam, akkor sok mesét olvastak nekem is, így szerettem meg velem az olvasást, a meséket, és a könyveket. Interneten rendelünk könyvet, vagy a könyvvásáron vásárolunk.

Kelemen Árpád, 5. C osztály, Tudor Vladimirescu Általános Iskola

Főleg ifjúsági regényt olvasok, az osztálytársaim és a barátaim javasolnak

Szeretek olvasni, gyerekregényeket olvasok elsősorban, kedvencem a *Harry*

Potter, az összeset elolvastam már kétszer. A kötelező házi olvasmányokat is elolvasom, mert szeretek olvasni. A könyveket a nagyszüleimtől kapom kölcsön, vagy megrendelik a szülem az interneten.

Birtalan Hunor, 7. osztályos, Szováta

Én a Vukot szeretem a legjobban, Fekete István regényét. Csak nyomtatott könyvet olvasok, amit a tanár nő szokott javasolni vagy az osztálytársaim. Jártam már ebben a könyvtárban az osztálytársaimmal is, de akkor is, amikor vendégek jöttek hozzánk, és elhoztuk őket ide. Szeretem ezeket a régi könyveket, és szeretem a múzeum-pedagógia foglalkozásokat is.

Adorjáni Brigitta Beáta, 5. C osztály, Tudor Vladimirescu Általános Iskola

Főleg akkor olvasok többet, amikor kevesebb a tanulnivaló a suliban. Szeretem a meséket és a meseregényeket, Vuk, Heidi, A dzsungel könyve a kedvenceim, de amit a szüleimtől kapok, vagy amit a tanár nő javasol, azokat is elolvasom. Én még rendes nyomtatott könyvet olvasok, nem számítógépest.

Salat Tamás, 5. C osztály, Tudor Vladimirescu Általános Iskola:

Nem nagyon szeretek olvasni, nem szoktam. Ha valami kötelező, természetesen elolvasom, mert kikérdezi a tanár nő, és nem szeretnék rossz jegyet kapni. De magamtól csak úgy nem szoktam.

Csala Nóra, 5. C osztály, Tudor Vladimirescu Általános Iskola

Kiskoromban mesét olvastak vagy mondtak a szülem, szeretem a jó történeteket hallgatni, mégis ritkán olvasok, kevés időm van rá. Az igaz, hogy ha egy jó könyvet kapok kézhez, akkor azt elolvasom. Ha nincs sok lecke vagy tanulnivaló, akkor, mert akkor van rá időm.

Fábián Nicole, 5. C osztály, Tudor Vladimirescu Általános Iskola:

Érdekelnek a könyvek, szeretem az irodalmat, a történelmet, ezért is tetszett itt a Teleki Tékában ez a sok régi könyv és az, amit az idegenvezető elmondott

a könyvtár alapítójáról, hogy Teleki Sámuel gyűjtötte a könyveket. Szoktam olvasni, ez hozzátartozik az életemhez. Karácsonyra szoktam könyvet kapni, vagy a könyvvásáron is vásárolunk.

Csegedi Beatrice, 9. osztályos, Avram Iancu Szakközépiskola

Én nem nagyon olvasok, valahogy nem szoktam rá. De ha elkezdek egy könyvet, és az tetszik, akkor végigolvasom. Nálunk van házi olvasmány is, ötöt kaptunk, és azokat el kell olvasni, a tanár nő ellenőrzi, nem tehetem meg, hogy nem olvasom el. Az sem lehetséges, hogy megnézzem a filmet, és azt meséljem el, mert rájönnének, hogy nem olvastam igazából.

Gidófalvi Szidónia, 9. osztályos, Avram Iancu Szakközépiskola

Itt a Teleki Tékában megmutatták a legnagyobb könyvet, nagyon tetszett nekem. Én elég sokat olvasok, a kötelező házi olvasmányokat is és másokat is, ha unatkozom, könyvet veszek a kezembe. Valódi könyvet, amit a könyvvásáron veszünk, vagy megrendeljük az interneten, esetleg kölcsönkapom valamelyik osztálytársamtól. De internetről is letöltöm, ha másképp nem találom meg, és még hangoskönyvet is szoktam hallgatni.

Vass-Imre Csaba, 9. osztályos, Avram Iancu Szakközépiskola

SZÖVEG ÉS FOTÓK: ANTAL ERIKA

Iskola másképp a székelyudvarhelyi Palló Imre Művészeti Szakközépiskolában

Fotók • HAAZ SÁNDOR

Suliműhely Udvarhelyen, avagy mi mindenre jó a rongyszőnyeg?

270 éves szövőszéken készíthették el rongyszőnyegüket a székelyudvarhelyi Móra Ferenc Általános Iskola diákjai az Iskola másképp héten. A tanintézetben berendezett műhelyben udvarhelyszéki népművészek irányításával sok diák az édesanyjának készített egyedi ajándékot a közeledő anyák napjára. Így többgenerációs tudást költöztetett a Móra Ferenc Általános Iskola falai közé az Udvarhelyszéki Népművészek Egyesülete, amely a Communitas Alapítvány támogatásával egész héten kézműves műhelyt üzemeltetett a díszteremben. A tanintézet minden osztályának lehetősége nyílt a repülő- és babakészítés, szövés, gyöngyfűzés, hímzés, agyagozás, vésés és vesszőfonás el-sajátítására, még ha a sűrű időbeosztás szerint csak másfél órát tölthettek is a suliműhelyben. A helyszínre érkezve a

hangok alapján könnyű volt eligazodni az épületben: vidáman csattogtak a vésők, és játékos népdalok csengtek a rendezvényteremben. Aki érdektelennek minősítette volna a tizenéveseket, meglepődhetett azon, hogy a mórás 5–8. osztályosok mennyire igyekeztek a lehető legtöbb tevékenységet kipróbálni. Sokan asztaltól asztalig jártak, ezért a kézművesek igyekeztek olyan feladatokat kieszelni, amik akár húsz perc alatt is teljesíthetők. Ennek köszönhetően belefért az időbe egy egyszerű, de igényes szívecske- vagy virágmintával kivarrt képeslap, egy faragott minta, egy kis méretű szobor és például egy egysoros karkötő elkészítése is.

„Véráldozat” anyu ajándékaért

A gyerekek közül sokan a közeledő anyák napjára készültek, és gőzerővel gyártot-

ták az ajándékot édesanyjuknak. Nem számított az áldozat: egy-két apróbb, tűszúrásos balesettől sem riadtak vissza a gyerekek. „Hét virágot kell fűzni, ha anyu-nak, s hatot, ha magatoknak készítek a karkötőt” – magyarázta a gyöngyfűzés és a gyurmaékszerek elkészítését oktató kézműves hölgy. Asztalánál mindig ott figyelt legalább három-négy gyöngyfűző, és a hátuk mögött, a dobozban több mint ötven gyurmamű jelezte, hogy az előző napok is hasonlóan eredményesre sikeredtek. Hangsúlyosan nem különültek el a fiúk a lányoktól a kézműveskedés terén: ugyanolyan hévvel szobrászkodtak vagy faragtak a lányok is, fiúk is, de kislegény kezében is láttunk rongybabát. Sőt Bedő Gizella tanító néni is beült vesszőfonást gyakorolni, és erősen sajnálta, hogy nem lesz ideje kipróbálni az összes tevékenységet.

Több száz éves szövőszék a kedvenc

A legnagyobb kedvencnek egyértelműen a szövőszék bizonyult – tudtuk meg Tifán Irén igazgatónőtől. S valóban: a 68 éves, székelyvarsági Józsa Margit standjánál olykor nyolcan is figyelték a szövés folyamatát. A szövőszék már 270 éves, jó sok generáció szőtt rajta – meséli tulajdonosa, aki közel harminc éve sző, és kiállításokra is jár a még mindig tökéletesen működő népművészeti kincssel. Ahelyett, hogy falra akasztaná, a széltől is óvna a családi hagyatékot, inkább gyerekeket tanít rajta szőni, a diákok pedig szemmel láthatóan nagy tisztelettel bánnak a régi szerkezettel. Amíg mesél, időnként igazgatja a rongycsíkokat a kisiskolás Renáta előtt, de hagyja, hogy ő húzza át azokat a szálak között. Rongyszőnyeg készül, amit a tevékenység és a munkából készült kiállítás lejárta ki-k hazavihet. „Ahhoz, hogy a rongycsíkot át lehessen húzni a fonalak között, le kell nyomni a lábítót, s akkor a nyüstök szétfeszítik a fonalakat. Amikor a rongy a helyére került, a bordát jó mérgesen meg kell rántani, így simul bele a csík a szőnyegbe. Kézzel, lábbal, szájjal, szemmel is dolgozunk” – magyarázza a néni a kislánynak. A szőnyeg nő, Renáta háta mögött kikerekedett szemű fiúk és lányok figyelik, hogy alakul a minta.

Amit lehetett, otthon készítették

A munka jól halad, Margit néni is lazít kicsit, engedi, hogy a kislány egyedül dolgozzon. Közben elmeséli, hogy sokan voltak testvérek, de ő az egyetlen, aki megtanulta a szövést. Testvérei azt mondták, elég, ha egyikük tudja a szakmát – meséli nevetve. Hozzáteszi, ő meg is szőtte a testvéreinek is azt, ami kell a háztartásba. Jó ez a szőnyeg, kiszolgál húsz-harminc évig – mondja, majd közelebb hajolva odasúgja: régebb ilyennel takaróztak az emberek. Nem lehetett készíteni kapni az ágyneműt, amit lehetett, elkészítettek otthon. Most mindent meg lehet vásárolni, de így is kínlódnak eleget – összegezte lényeglátón. Szedelőzködik a csoport. Az egyik kisfiú ölében vesszőből font emléket, több szobrocskát, papírepülőt és egy rongybabát is szorongat. Így május első vasárnapján bizonyára sok édesanyának okoztak kellemes meglepetést az udvarhelyi suliműhelyben készült tárgyak.

Fotók • BÁLINT KINGA KATALIN

•Több száz éves osztóvátán tanított szőni a székelyvarsági Józsa Margit

•Barkácsoltak is a fiúk az udvarhelyi Móra Ferenc Általános Iskolában

•Udvarhelyszéki népművész tanította kézműveskedni a kisdíjakokat

BÁLINT KINGA KATALIN

Én és az iskola

Az első iskola fehérre meszelt, sokalakos betonkocka, udvara betonozott, körülötte kopottas, füves-gazos tér a távolabbi drótkerítésekig, azokon túl a lakónegyed fehér-szürke tömbházai. Szász tanci figyelmes, kék szemű a kenyérré kenhető fajtából, aki időnként mégis tud rettentő szigorúan nézni.

Iskolakezdekéskor már túl vagyok az első táborozáson. Návodari-on voltam a tengernél, de nincsenek jó emlékeim, mert nyáron levert a sárgaság, a táborban semmit sem volt szabad csinálnom, a pálya széléről bámultam a vígan tevékenykedő többieket.

Első osztályban a kedvencem Aschiutá, a román tankönyv sapkás

manója. A hajam össze-vissza áll, pedig nem is rövid, nem is hosszú. Zsebem rogyásig tömve dolgokkal, az összes iskolás fotón mintha két pluszöklöt hordanék szakadni készülő kötényszembeimben. Apró kockás alsóruhám gyűrött, a rágombolós fehér gallér félreáll, összehúzott szemöldökkel hunyorgok a fotófényben. Nem megy a pózolás.

Az évzáró ünnepségen fehér szerelésben, térdzoknival, papírcsíkokkal felcícomázott karikákkal a többi kisiskolás lánnyal egyetemben „táncot” mutatunk be a betonpálya körül négyszögben összesereglett, szájtátó rokonságnak. Családi albumunkban legalább három, ez alkalommal apám által készített fehér-fekete fotó ékeskedik, rajtuk: a lábam. Különféle, inhumánusan megtekert beállítások. Kicsi fiam, hogy tartod megint a lábad? Hallom anyám hangját. Nos. A fotókon megcsodálható: úgy, ahogyan kizárólag csakis én tudom tartani.

A hercig lábtartás sajnos keveset segít rajtam, harmadik osztályban például

négyest kapok földrajzból, és otthon anyuval koprodukcióban megismerkedünk a vállfa fegyvelmező képességeivel. Nem sokkal ezután, egy napfényes tornaóra jegyosztogató végén a tanci megrökönyödve tapasztalja, hogy nem tudok ugrókötelezni. Emiatt aztán elég sokáig szégyellem magam, de az ugrókötelezés sajnos továbbra sem megy.

A tanci alapjáraton nagyon szeret, ezt tudom is, ha kivételezne velem, akár azt is mondhatnánk, a kedvence vagyok, de nem velem kivételezik, hanem másokkal. Én azt hiszem, az vagyok, akinek boldogan bevési a rossz jegyet, vagy meghúzza a fülét, mert belevágtam Széll Árpai alkarjába a horgolótűt. Ez alkalommal valóban haragszik.

Kézimunkaórán is haragszik, mert nem tudok szépen, egyenletesen hímezni anélkül, hogy az anyagot a felismerhetetlenségig gyűrném-húznám, úgyhogy végül hímezés helyett egy végtelennek tűnő, láncszemmel horgolt, piros színű Volga-madzagot mutatok fel munkám gyanánt, megvalósításomnak a tanci sajnos cseppet sem örül, pedig a horgolást soron kívül tanultam mamától.

A szépírással való kapcsolatombom tragikus. Paca, folt, radírnyom, a betűk össze-vissza dőlnek egymásra, a vonalra, a lapszélre, semmi rend, semmi fegyelem, csupa lázadás és idegtelenség. Viszont matekból egyszerűen lehetetlen sarokba szorítani engem. Ekkor még úgy tűnik: valamire jó lesz az én prima logika szerint működő buksim.

Év végén szépen begyűjtöm az első díjakat, harmadikban a földrajz négyes miatt csak másodikra futja, ezért rövid ideig számkivetett vagyok a családban, sötét istencsapása, aki elszúrta a koszorúval járó eminens pozíciót. Közben elköltözzük az iskola mellől, az iskola is elköltözik, a mienkkel ellentétes irányba, úgyhogy harmadikban és negyedikben félórás gyalogúttal szelem át az épülő Monostor negyedét. Traktor, teherautó, árokásó-markoló, daru, betonkeverő, állványzat, habkő tömbök, homokdűnék, kavicsdombok, sártenger – iskola utáni tekergések legszebb élményei.

Ötödiktől a központba járok, ez azt jelenti, hogy legalább három évig pária vagyok az osztályban, ők már elsőből kezdve együtt őrlődnek.

A beilleszkedést rendes külalak, elfogadható állapotban tartott iskolás kellek (egyenruha, táska, tolltartó) vagy éltanulóság segítenék, ezekből semmi sem jön össze. Az egyenruhám katasztrofá, a hajam buglya, a táskám szakad,

„Én azt hiszem, az vagyok, akinek boldogan bevési a rossz jegyet, vagy meghúzza a fülét, mert belevágtam Széll Árpai alkarjába a horgolótűt. Ez alkalommal valóban haragszik.”

a tolltartóm feslik, az írószereim rendre elveszítem, igaz ugyan, hogy matekból potenciálisan továbbra is félelmetes vagyok, de most már figyelmetlen is, rajtam ragad Szőcs Judit tanárnő Fudrikatija.

Szeretem a földrajzot, a történelmet, később a fizikát, a kémiát, ezt a kilencedik után következő tanterveknek sikerül teljesen felülírniuk, kilencedik után semmit sem szeretek már abból, amivel az iskolában órán foglalkozni kell.

Unom a tornát, mert állandóan labdajáték van műsoron, béna vagyok, nem magas, nem csapatjátékos, viszont rajtam kívül szinte mindenki imád kézilabdázni, úgyhogy folyton a labdát kergetjük. Egy idő után soroza-

tosan ellógom a tornaórákat, év végén lehúzzák a magaviseletem, én pedig lelkendezve tapasztalom, hogy attól még egyáltalán nem dől össze a világ.

A román még mindig jobban megy, mint a magyar, a magyar tankönyveket mintha kínaiul írták volna, semmit sem értek, nem tudom, mit akarnak mondani, miért, kinek, mit kérnek, várnak

el, miért, kitől. A legtöbb olvasmány szomorú, nehéz, tragikus, mintha nem volna nekem elég bajom az egész iskolával, rendszerrel, beilleszkedéssel, még az éhező, fázó, lyukas, krajcáros, cukri bárányos légy jó mindhalálíggal is szomorítani kell szegény, általános iskolás szívem.

Nyolcadikban latint is tanulunk, uná hirundó non fácsit vér, sajnos csak ennyire emlékszem, pedig a latintanár nő vagány, de a tankönyv kész katasztrófa. Veress „Karcsi”, a biológiatanár ropogásra vasalt fehér ingben kezével mutatja a tábla felső peremén, hogyan változtat helyet a – mi is? nem ostoros és nem papucsállatka, hanem valami piócára emlékeztető ízé, ami egyik végén állva derékban meghajlik, földre helyezi másik végét, azon felegyenesedik, majd derékban meghajlik, satöbbi. Az életben is valahogy így lehetne kényelmesen közlekedni, de nekünk sajnos fejünk és lábunk van, nem egymással összetéveszthető egyik és másik végünk.

Biológiából ketten mindig a szertár előtt várjuk a tanár elvtársat, hozzuk-visszük a szemléltető eszközöket. Gipszminta, rovargyűjtemény, farudakra göngyölt, akasztható vázsonplakát, herbárium, csontvázak, kitömött sas, sólyom, varázslatos, varázslatos világ. Nem bánám, ha a bioszsertárban lakhatnék, de ilyesmivel a Brassai Sámuel Ipari Líceum sajnos nem foglalkozik.

Földrajzból kevesebb a szemléltető eszköz, abból viszont mindig rajzolunk, és ez jó. Amikor egy-egy földrészt tanulunk, van külön rajz a folyóknak, külön a domborzatnak, külön az

országoknak-városoknak, a növényzetnek, szépen és jól telik rajzolás közben az idő. Sajnos később egy csomó unalmas hülyeséget tanulunk, népeség, termelés, kőolaj, földgáz. Csipike, drága jó tanárnőnk kétségbeesetten lopakodik padtól padig a rettentő ricsajban, és vészjósló tekintettel suttogja ki-ki tolltartójára, füzetborítójára vagy tornacipőjére mutatva: ez is földgáz, ez is földgáz!

Énekórán rettegünk. Aki rosszkabodik, azt Csala György kabátja gallérjánál fogva a fogasra akasztja. E zord csapás csak a fiúkat éri, de őket rendszeresen, Filep István meg Báthory Zoli jószerivel le sem jönnek énekórán a fogasról. Ha valamiért nagyon felidegeskedik, Csala az egész osztályt letérdepelteti, előbb azonban egy füzetből – nem az énekfüzetből – kitépett lapot kell térdünk alá helyezni, nehogy nadrágunk összekoszolódjon.

Mindenkinek kötelező módon rendelkeznie kell kottavonalas füzettel, HB ceruzával (Csala óra elején végignézi, és

„Végül hímzés helyett egy végtelennek tűnő, láncszemmel horgolt, piros színű Volga-madzagot mutatok fel munkám gyanánt, megvalósításomnak a tanci sajnos cseppet sem örül, pedig a horgolást soron kívül tanultam mámtól.”

ha nem HB, például 2B vagy F az írón, akkor irány a fogas vagy lehet térdelni...) kis nyélre ragasztott, ceruzahegy-élesítő smirglipapírral, radírgumival. A tábla Csala osztályba léptekor legyen üvegesen fekete, a katedrán várja őt sértetlen, egész testű kréta, kettő, illetve egy kifogástalan állapotú portörő, mellyel a tanári széket és asztalt letörli, mielőtt harmonikája dobozából előszedett kispárnáját maga alá téve elhelyezkedik, hogy meghallgassa az ablakban zümmögő legyet és a remegő térdrel haptákban álló hetes mantráját. Tanár úrnak tisztelettel jelentem, a hatodik bé osztály létszáma negyvenhat, hiányzik három tanuló, Bocskai István, Káptalan Enikő, Szabó Attila Béla.

Kilencediktől a hármas matfizbe járok, ez azt jelenti, hogy legalább három évig pária vagyok az osztályban, ők már elsőtől kezdve együtt órlódnak. A beilleszkedést rendes külalak, elfogadható állapotban tartott javak vagy éltanulóság segítenék, ezekből semmi sem jön össze. Matekfejségem nem sokára történelem, fizikából megbukok,

kémiából kullogok, tornaórán itt kosaraznak, abból is béna vagyok, de a második évharmad jó, mert akkor talajtorna van, és az megy. Úgyhogy csak ősszel meg nyáron lógok, közel van a Házsongárd, oda megyek, nézem a sírokon a keresztek, fűzfákat, angyalokat, máriákat.

Nem szeretem ezt az iskolát, túl fennkölt és magasatos nekem, magyarság, hollószárny, történelem, polgárság, kultúra, civilizáció, a „forradalom” után jön a pap meg a püspök meg az ima, a madár fiaimhoz, a templom meg az iskola, ami majdnem a fejünkre omlik, úgyhogy két évig vándorosztály vagyunk, nincs termünk, nincs ülésrend, nincs fegyelem, nincs jövő.

Tizenegyedikben meg kell szervezni a végzősök nagykorúsítását, ez példásan összekovácsolja az osztályt, továbbá kiderül, hogy van nálam egy kicsi penna, amit aztán nem lehet rólam levakarni, egyetemre is bölcsészkarra kell menni, mert nekem az való, csak nem képelem, hogy fizikus leszek? Úgyhogy bölcsészkaron tovább emésztetem az érthetetlen, magasröptű szöveget, a kultúrát, a hollószárnyat, és irigykedve hallgatom egy fizikus beszámolóját valakiről, aki két marék homok segítségével úgy tűnik, bebizonyította: van Isten.

LÁSZLÓ NOÉMI

Interjú Szekeres Márta kézdivásárhelyi földrajztanárral

Visszavezetni a gyereket a játékba

– A földrajztanárnak, akárcsak minden szaktanárnak, nehéz lehet a dolga ma-napság a képernyőfüggő nemzedékekkel. Földrajztanárként miként tudod felkelteni a figyelmüket a tananyag iránt?

– Úgy, hogy próbálok ott lenni a képernyőjükön. Digitális osztálytermet létesítettem, melynek lassan a tanítványaim kétharmada tagjává vált, itt fellelhető

Akad olyan gyerek, aki hazafele a buszon az okostelefonján játszik a témában. Van olyan is, aki nem szeretne tag lenni. Mindenkinek saját választásán múlik, én csak felajánlom ezt a lehetőséget is. De ez csak egy a sok út közül. Élménypedagógiával foglalkozom, amióta tanítok, csak most tudatosabban, felkészültebben, legalábbis úgy érzem. Az élmények meghatározóak az iskolai életben, azok, amik talán megmaradnak, amikre emlékeznek. A tanítványaim megszokták, hogy minden ötödik órán játszunk, ha nem, akkor szólnak, kériük.

– *Hogyan érvényesülhet az iskolában az élményalapú oktatás?*

– Az iskola másképp hét a kedvencem, ott kiteljesedhet az élményalapú oktatás. Minden évben új, egész napos tevékenységet szervezek – eddig kilenc témát dolgoztunk fel ilyen módon, erre mindig nagy a kereslet az iskolában. Talán egy pár cím többet elmond a tevékenységről: *Vándorúton derék Jankóval Európában*, ahol svédmérőföldes csizmában (mert a svédmérőföld 10 km és könnyű számolni vele) indul el Jankó szercsét próbálni, végighalad léptékben az európai országokon, tanul minen néptől valamit: táncot, gyermekjátékot, viseletet. Vagy épp babát ajándékoznak neki, majd megkapja a feladatot: kimerni a kútból a csillagokat, amely egy sztereotípiajáték során sikerül is neki, és a kút kávjára téve a csillagokból kialakítja az Európai Unió zászlaját, elnyerve a világszép leány kezét, ami a mi európai kultúránk. De volt indiános téma (*Növekedni az áfonyával a meleg nyári holdak idején*, amint az idézett cím is mutatja, ennek a tevékenységnek egy Cseh Tamás által tolmácsolt sájen indián népmese volt a kerete), népszerűsítettük a japán kultúrát (*A cseresznyevirág alatt*), ahol japán meghívottunk is volt Tanizaki Seiko személyében, akivel kalligráfiát, ikebanakötészetet, origamit és japán népi gyermekjátékokat tanultak japánul. A cigány kultúrát is bemutattuk, (*Az én cigányságomat csak te tartod számon*), ahol a bennünk felmerült miérteket próbáltuk más prizmán

át nézni, de volt mekkai zarándoklat, ahol együtt „meneteltünk” a Kába kő körül, és együtt készítettünk csadort a lányokkal, kipróbáltuk, milyen viselni. Legújabb tevékenységünk a *Hogyan laknak?* volt: elkészítettük különböző kultúrák házait (jurta, iglu, minkabelső, bárkaház és az indiai Jaipurból az Ámber erődpalota rácsos ablaka), aztán eljártunk egy, az illető kultúrára jellemző hagyományos népi gyermekjátékot. Ezek mind interdiszciplináris tevékenységek, rengeteg területet érintenek: a néprajzot, irodalmat, földrajzot, történelmet, táncművészetet, idegen nyelveket. A játékok pedig segítik az önismeretet, a közösségi kohéziót, a csapatmunkát, megtanítanak kulturáltan viselkedni egymással a sok mozgásos helyzet kapcsán, egymásra figyelni. Közben pedig az egész tevékenység fő eleme a játék, amelybe nagyon hamar visszatér az onnan „kiűzött” gyerek.

– *Mostanában egyre több szó esik a gyermekbarát tantervekről, sokan nehezményezik, hogy a romániai oktatási rendszerből ez hiányzik. Mi a véleményed, mennyire lehet a tanterveken keresztül közel hozni a földrajzhoz a gyerekeket?*

– A kerettanterv jó tág, belefér a csillagos égtől a Föld középpontjáig minden. Ez jó. Csak bíznák a pedagógusra, kinek mit és mikor tanít meg ebből. Én ennyire egyszerűnek látom. A rendszerek nem tökéletesek, semmilyen rendszer nem az. Még a sokat dicsért és vágyott svéd sem, ha lebontjuk iskolákra. Svéd barátaink mesélték, hogy korántsem nyújtja ugyanazt mindenhol. A tervekről az a véleményem, hogy nem kérik év elején részletes tervezést, hiszen még egyetlen tervet sem tartottam be úgy, ahogy azt otthon elképzeltem az asztal mellett. Hiszen megtörténik, hogy teljesen átalakul. Inkább bevált, megtapasztalt módszerek gyűjteményét képelném el, amiből mindenki kedve szerint válogat a gyerekközösség érdeklődése, tudása és a saját szája íze szerint, és a tanterv saját magát alakítaná az év vagy akár a ciklus során. És egyetlen kimenetet képelnék el, a legvégén az érettségit. Csak ehhez

• Szekeres Márta: „A játékok segítik az önismeretet, a közösségi kohéziót, a csapatmunkát.”

digitális formában a leckék képanyaga, a tesztjeim, feladataim, saját játékaim, és összegyűjtöttem, linkeltem nekik, téma szerint az interneten található játékokat is, filmeket – bármit, amiről úgy gondolom, felkelti a kíváncsiságukat.

Szekeres Márta 1993-ban érettségizett Székelyudvarhelyen az egészségügyi szaklíceumban, 2002-ben végzett a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem földrajzkarán. Azóta két gyermeknevelési szabadsággal megszakítva tanít a kézdivásárhelyi Petőfi Sándor Gimnáziumban, az utóbbi két évben a Református Kollégiumban is. Most írja az I. fokozati dolgozatát, melynek témája az élménypedagógiai módszerek alkalmazása a földrajzoktatásban.

nagyon kellene bízni a tanárban, a jó tanárban.

Ugyanakkor nem hiszek a szabályozásban, inkább a kitérőkben hiszek. Mindennapi gondom, hogyan szolgáljak egyszerre „Istennek és a császárnak”. Mit hagyjak ki, mit hangsúlyozzak. Pályám elején a gyerekek a hetedik mennyországban voltak, ha alternatív órákat tartottam. Most két szélsőséges tábor látok alakulni: akik félnek a szabad gondolkodástól, akiknek mindig le kell írni mindent a füzetbe, amit pontosan vissza is adnak, és a másik tábor, akiknek nagyjából minden mindegy, mert komoly szövegértési gondjaik vannak, műveltségről meg nem is beszélhetünk náluk. És a földrajz egy általános műveltségi tantárgy. A két tábor között lévő réteg meg elvékonyodóban, vagy nincs is.

– Ahhoz, hogy a földrajz általános műveltségi tantárgy, szorosan kapcsolódik az interdiszciplinaritás, amely fontos tényezője a hatékony oktatásnak. Például nem lehet függetleníteni az 5–8 osztályosok földrajz- és történelemtudását, hiszen a történelemtudás minduntalan előbukkannak helységnevek szerte a világból (nemcsak Európából), de ha a diáknak fogalma sincsen arról, hogy ezeket hol helyezze el a fejében (és a térképen), akkor felületes marad a tudása. Ugyanígy a biológiának is vannak kapcsolódási pontjai a földrajzzal, hiszen gyakran esik szó földrajz-könyvekben növény- és állatvilágról is. Mi erről a véleményed, hogyan lehet összekötni ezeket a pontokat?

– Egy jó tanár interdiszciplinárisan tanít, legalábbis törekszik erre. Ha hagyják, hogy minden tanári közösség úgy dolgozzon, ahogy ő jónak látja, nagyon rövid idő alatt akár spontánul is kialakulna a tanárok közt a megegyezés, mert mennyivel egyszerűbb egymást segíteni, leosztani a feladatokat. A felületességért a kevés óraszámot okolom, hiszen a főtantárgyakhoz viszonyítva kevés például a földrajzóra. A főtantárgyakról szól a gyerek élete egész héten, és csak úgy felbukkan egy-egy másik óra, amire lóhalálában készül, ha készül. A készülést pedig nem szokványos házi feladatokban látom, hanem olvasmányok, filmek, hírek böngészésében. Amire nincs ideje a gyerekeknek. Például úgy írtunk Románia földrajzából felmérőt, hogy a mezőszegi néptánc felismerésével kellett megtalálni a térképen a Mezőséget, a Brâncuși művei ihlette párizsi divatbemutató kapcsán kellett felismerni Zsilvásárt, ugyanígy

Liza Panait divattervező munkáin keresztül ismerkedtünk a Voroneț kolostor színvilágával. Mert a divat jobban érdekelte őket, mint a bukovinai kolostorok. Vagy a Strauss Kék Duna keringőjére folyt végig a gyerekekből alkotott Duna a kapuként megjelenő fővárosokon, és folytak bele a mellékfolyók. Mindenkinek kellett tudnia, hogy a jobb vagy a bal partra áll-e, ki ki után következik, közben szólt a keringő, és hullámozott a Duna. Ebben volt térképismeret, történelem, mert a fővárosokat híres történelmi épületek fotói jelezték, melyekről röviden, de beszéltünk, és zene.

– Mennyiben feladata a földrajztanárnak manapság az, hogy a környezetvédelem fontosságára felhívja a figyelmet? Mennyire vannak tudatában a mai kamaszok a környezetvédelem fontosságának?

– Nagyon sokat tudnak elméletben a környezetvédelemről. Tudják, mit hogyan kellene. De környezettudatosan élni, azt nem. Beszélünk erről, részt veszünk a helyi Zöld Nap Egyesület rendezvényein, együtt ünnepeljük gyertyafényben a Föld óráját, részt veszünk a Critical Mass-megmozdulásokon, aminek kezdeményezői Kézdivásárhelyen városunkban mi voltunk, és örökbe fogadtuk az iskolánk mellett ültetett fákat. De úgy érzem, életformává nem nőtt a gyerekeknél, csak eseményszintű megmozdulássá. A családnak itt nagyobb szerepe van, hiszen az otthoni gyakorlat könnyen felülírja a tanultakat.

– A földrajztanítás „gyakorlati” része benne van-e a tantervekben valamilyen szinten? Itt arra gondolok, hogy nemcsak könyvből, internetes földrajzjátékokból ismerje a diák környezetét, hanem „testközelből” is?

– Inkább ellene dolgoznak. Egyre nehezebb kivinni a természetbe, egyre több engedély, értelmetlen szabályok betartására köteleznek, a szülői hozzáállás is nehezekebb, különösen, hogy anyagi keretet egyáltalán nem biztosít az iskola, és irreális elvárások jelennek meg a szülő részéről is. Két hónappal egy magashegy túra előtt nem tudhatok semmit az időjárásról, de a papírokat iktatni kell névsorral és időponttal. Rendszeresen jártunk magashegységi túrára a gyerekekkel (úgy 2000 m-ig) mindig tapasztalt hegymászó kíséretében, de akkor is csak azt vittem el, akinek a szülei megértették, hogy 1800 méter felett bármí

megtörténhet a legnagyobb elővigyázatosság mellett is.

– A pedagógusokat alig méltányolja a rendszer. Hogyan lehet fenntartani a tanítás iránti lelkesedést manapság?

– Még mindig érzem magamban a lángot, remélem még csóvát is hagyok magam után. Viszont egyre inkább nem lehetek „otthon” az

• Alternatív, játékos földrajzórák Kézdivásárhelyen Szekeres Márta vezetésével

óráimon, mert a tanításba lassan mindenki beleszól (nem feltétlen építő jelleggel) és nagyfokú a bizalmatlanság. Háromszázhuszonhét gyerekkel találkozom hetente, ezt nem lehet konfliktusok nélkül megúszni, és tévedek is, biztosan. Ugyanakkor ennyi emberre nem lehet rendesen figyelni. De amíg van csillogó szemű gyerek az osztályban, amíg sokaknak kedvenc tantárgyuk a földrajz, amíg a magam számára is élmény és kihívás egy-egy újonnan felfedezett téma, addig úgy érzem, azt csinálom, amit szeretek. Nehéz idők pedig mindig is voltak.

KISS JUDIT

Franz Kett pedagógiája: testi-lelki-szellemi egység (1.)

A németországi valláspedagógus, Franz Kett által kidolgozott pedagógiát Erdélyben is egyre többen ismerik. Itthoni meghonosítója Nagy Enikő (Kriszta nővér) óvodapedagógus volt, aki azután, hogy – éppen húsz évvel ezelőtt – megismerte, majd megtanulta annak fortélyait, számos képzésen adta át tudását vallásitanároknak, valamint óvó- és tanítónőnek. A korábbi mallersdorfi ferences nővér tavaly kármelita szerzetes lett, így az új, kontemplatív életforma vállalásával végleg befejezte korábbi tevékenységeit. Ha képzéseket nem is tartanak, de

Gyermekek központú elvek

A négygyermekes és ma már sokszoros nagyapja Franz Kett korábban a Német Szövetségi Köztársaság egyházi óvodáinak tanfelügyelőjeként határozottan ellenezte azt az – 1960–70-es években elterjedt – törekvést, amely már ötéves korban olvasni tanította volna a gyerekeket. Ő a játék fontosságát hangsúlyozta. Munkája során találkozott a Szent Keresztről Nevezett Nővérek kongregációjához tartozó Esther Kaufmann nővérrel, aki a gyermek személyiségét nagyra becsülve, sok empátiával, intuícióval, kreatív ötletekkel megtervezve tartotta vallásos foglalkozásait. Kettet nagyon megérintették a látottak, s részt vett a nővér által szervezett foglalkozásokon, majd közösen jártak továbbképzésekre. Később bevontak egy Meinolf nevű papot is, aki a gyermekmiséken alkalmazva új dimenziókat adott a közben kikristályosodó Kett-módszernek. Az évek során útjaik szétváltak, és a Franz Kett által továbbfejlesztett egységes értelemorientált pedagógia lett a népszerűbb.

Minden foglalkozás négy fázisból áll: bevezető, találkozási, alkotó és értelmezési fázisból. A bevezető fázis során a csoport meg kell találja az együttlét megfelelő formáját, és nyugodtságra, csendre, belső összeszedettségre kell eljutnia. A találkozási fázis célkitűzése szerint a gyermekeknek találkozniuk kell a tartalommal, és a tartalomnak találkozniuk kell a gyermekekkel – ilyen módon a gyermekek egymással és önmagukkal is találkoznak. Az alkotó fázisban a gyermekek saját alkotásban, szemlélhető formában fejezik ki érzelmeiket, dolgozzák fel benyomásaikat, és integrálják azokat. Az értelmezési szakaszban összefoglalódnak és tömörítődnak a gyermekek által szerzett tapasztalatok. Ezeket integrálják, miközben megnyílnak a vallásos dimenzió felé. A Kett-módszer 12 elvet hirdet, a foglalkozások során ezek mindegyikét igyekeznek követni. Az egységesség elve értelmében a gyermekre testi-lelki-szellemi egységként kell tekinteni, és mindegyik szegmenst egyforma mértékben fejleszteni. Szintén

követendő az összeszedettség, a központosítás és a dinamikus egyensúly elve. Utóbbi azt kéri, hogy ha a gyerekek túl nyugtalanok, különböző játékokkal kell őket nyugalomra segíteni. Ha nagyon le vannak lassulva, élénkíteni kell őket. Kett – többek között – az elmenés-hazaérkezés, mozgásban levés-nyugalomban levés, bezárkózottság-nyitottság, aktivitás-passzivitás, elfogadás-ajándékozás polaritásokat is említ. Az interiorizálás és a kivetítés elve a foglalkozások végén valósul meg. Ha a gyerekek valamitől igazán megérintődtek, azt díszítésben, rajzban vagy pantomimban is ki tudják vetíteni.

„Ránézünk a gyerekekre, ránézünk magunkra, ránézünk a többi emberre, és megpróbáljuk az emberi egzisztencia alapfolyamatait látni. Például az első és legfontosabb kijelentés ez: »Itt vagyok«. Descartes azt mondta: »gondolkodom, tehát (itt) vagyok«. Mi azt mondjuk: vagyok, és ezért vagyok jelen.”

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

• Franz Kett németországi valláspedagógus

saját területükön többen alkalmazzák a Kett-módszert. Ismereteink szerint viszont tájainkon olyanok is vannak, akik újra vállalják a külföldi képzéseken való részvételt, a módszerrel – vagy ahogyan Franz Kett nevezi: az úttal – való mind mélyebb ismerkedést. Van tehát remény arra, hogy a későbbiekben az erdélyi tanerők ilyen irányú (tovább)képzése is biztosítva lesz.

Jelen írásunk a Franz Kett által kidolgozott módszerről/útról szóló rövid összefoglalóval indít, amit a 83. évében járó valláspedagógussal és egy, az általa tanítottakat sikeresen alkalmazó pedagógussal folytatott beszélgetés követ.

Különösen fontos a találkozás elvének megvalósulása. Nemcsak a pedagógussal találkoznak, hanem egymással is. És találkoznak azzal a tárggyal is, amelyről éppen beszélnek, vagy azzal a történettel, amit meghallgatnak. A megtapasztalás elvének értelmében a történetben szereplő minden tárgyat, érzést megtapasztalnak előbb. Az aktív részvétel elve azt jelenti, hogy a gyermekek minden mozzanatban aktívan vesznek részt: a helyszín kirakásában, a pantomimban, a díszítésben stb. Az, hogy minden gyermeknek lehetősége adódik közelről szemlélni a tartalmat (ez a módszer szemlélés-elve alapján történik), érdekessé teszi azt számára, és leköti őt. A szemlélés

több érzékszervvel kell történjen. Ha valamit nem lehet a maga valójában a gyerekek elé vinni, akkor azt egyébbel – magokkal, tobozokkal, gyöngyökkel, kagylókkal, hangszerekkel, bűzaka-lással, terítőkkel stb. – lehet helyettesíteni. Itt érvényesül a helyettesítés elve. A vallásóra legvégén mindent Istenre vonatkoztatnak, felismertetve, hogy minden tőle származik, ő a dolgok végső értelme.

„Az életre tekintünk”

Bár a világ több országában is működik Kett-intézmény, a módszer kidolgozója tavaly júniusig nem tartott képzést Magyarországon. Ekkor a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola szervezésében néhány erdélyi pedagógus is részt vehetett az általa vezetett intenzív kurzuson. Majd decemberben – a nagyváradi római katolikus püspökség és az egyházmegyei katechetikai központ szervezésében – Franz Kett Váradra is eljött. Mindkét képzés alapos betekintést nyújtott az idős, de szellemileg rendkívül friss valláspedagógus életébe, emberről, Istenről, nevelésről vallott szemléletébe. Kett a konkrét tapasztalattal kezdi témafeldolgozásait, innen vezet tovább a szimbólumok világába, amelyek képesek kifejezni azt is, amire a szavak nem alkalmasak. A szimbolikus ábrázolás a résztvevők által megalkotott padlóképek, a tánc és a személyközi kontaktusteremtés játékos módozatain keresztül történik. Ebben a beszéd is szerepet játszik, akár csak a test megtapasztalása és az ösz-szes érzékszerv tudatos használata. Így juttatja el a gyermeket a kimondhatatlan isteni misztériummal való találkozáshoz. Az alábbi beszélgetés a pécsi képzés utolsó előtti napján készült.

Beszélgetés Franz Kett valláspedagógussal

– Miként jellemezné röviden pedagógiai rendszerét?

– Ez egy induktív pedagógia. Az elvek nem állnak a pedagógiai próbálkozás előtt. A gyerekekkel való együttlét, a velük való élet az első, mindaz, ami számukra fontos. Az elvek majd ezekből a tapasztalatokból születnek. Így állt össze a pedagógia alappilléreinek számító tizenkét elv is.

Az életre tekintünk, és az életfolyamatokat tudatosítjuk a gyermekben. Fenomenológiai megközelítést követünk, nem egzisztencialist. Ránézünk

• A Kett-módszer úgynevezett padlóképek készítésére épül

a gyerekekre, ránézünk magunkra, ránézünk a többi emberre, és megpróbáljuk az emberi egzisztencia alapfolyamatait látni. Például az első és legfontosabb kijelentés ez: „Itt vagyok.” Descartes azt mondta: „gondolkodom, tehát (itt) vagyok”. Mi azt mondjuk: vagyok, és ezért vagyok jelen. Nem azért, mert gondolkodom, hanem azért, mert jelen vagyok. És mindig másokkal együtt vagyok jelen. Ez is egy tény, ami azt is jelenti, hogy viszonyban élek. Vagyis az életem elfogadás és adás. Ez az élet alapállapota: kapok–adok. És szükségem van egy helyre a világban. De mit kellene kezdenem ezzel a hellyel? Ez az emberre, az életfolyamataira vetett pillantás, arra, hogy hogyan él ő. Mindezt ilyen mondatokban tudjuk rögzíteni. Ezeket tesszük tudatossá a gyerekekben és gyakoroljuk be: jelenvaló lét, viszonyban való lét, elfogadás–adás, kérdezés (honnan jövök?, hová megyek?) – tehát filozófiai és teológiai kérdéseket. Ezek fontos kérdések, amelyeket a gyerekek is feltesznek.

– Ön szemléletes padlóképekkel dolgozik. Ezek milyen módon teszik láthatóvá az említett folyamatokat?

– A képek az életfolyamatok tudatosítását szolgálják. Ám ez a tudatosság természetesen több, mint megértés.

A megértés a tudatossághoz tartozik, de a szív „értelmessége” is oda tartozik. A gondolkodás értelmessége és a szív értelmessége együtt alkotják az ember tudatosságát, nem külön-külön. Saját életfolyamatunkat három módon tudatosíthatjuk. Egyik beszéddel, gondolkodással és reflexióval történik. Ez nagyon „magasan”, a fejben zajlik. A másik lehetőség, hogy a testi tapasztalat által teszünk tudatossá valamit. Például úgy, hogy eljátszom azt, hogy kő vagy nap, vagy bármi egyéb vagyok. Követ, napot vagy mászt játszom. Ezekben önmagam tapasztalatát élem meg, miközben valamit megtestesítek. A belső világot mindmáig a külvilág képeivel írták le, már a mesékben is így van ez. Például azt mondjuk, hogy megkövesedik valami, hogy nap ragyog a szívében, stb.

Másik eszköz a tudatosításra a képbe öntés vagy bemutatás. Romano Guardini szerint a kép a legmélyebb módja a valóság tudatossá tételének, így a belső valóságénak is. Nagyon szép megállapítás ez.

(Az írás befejező részét következő, június–júliusi lapszámunkban közöljük.)

OZSVÁTH JUDIT

Art for Change Fesztivál Marosvásárhelyen a másság elfogadásáért

Mindenki azt mutatja be, amiben a legjobb

Vannak a profik, az amatőrök és azok, akik egyikbe sem tartoznak e két kategória közül. Ők azok, akik valamilyen fogyatékkal jöttek a világra, vagy később váltak fogyatékoská egy betegség, egy baleset során. Sehová nem illenek be, külön elbírálás illeti őket, empátiát igényelnek. A legtöbb ember elfordul tőlük, vagy borzadva tekint rájuk, esetleg hálás,

hogy ő nem tartozik közéjük. Holott ők is szeretnének úgy élni, mint bárki más, hétköznapi életet jó értelmében a szónak. Az Art for Change Fesztivál, amit az Alpha Transilvana Alapítvány szervezett április elején Marosvásárhelyen, egy hosszabb projektnek a kiteljesedése, a kitartó munka eredményének a bemutatása. Az elfogadás-befogadás célját szolgálja, illetve ezen túlmenően azt, hogy a különböző fogyatékkal élő személyek, fiatalok, fiatal felnőttek megmutathassák, hogy ők is képesek sikereket elérni, színpadra lépni tánccal, zenével, színházi produkcióval. A sikerre, a sikerélményre nekik is éppúgy szükségük van, mint bárki másnak. És ezt úgy lehet a legteljesebben átélni, ha nem csak magukban mutatkoznak be, hanem profikkal, amatőrökkel, szegény sorban élőkkel, szociálisan hátrányos helyzetűekkel vagy a siker útját járó művészekkel közösen.

Zene, tánc, színjátszás

Gyárfás Erzsébetet, a projekt irányítóját faggatom, hogy sikerült ennyi embert megmozgatni, színpadra vinni, a nézőteret zsúfolásig megtölteni négy hosszú estén keresztül. Az Alpha Transilvana Alapítványnál egy éve kezdtek el a pályázat tevékenységét, de gyakorlatilag már hat éve folyik a művészeti program, zene, tánc, színház. „Az évek során összevetettük, hogy nagyon sok a tehetséges fiatal, akik hozzánk járnak, akikkel önkéntesek segítségével foglalkoztunk és fejlesztettük zenei, színjátszó képességeiket, tánc tudásukat. Két éve megírtuk a pályázatot, megnyer-

tük, egy éve kezdtünk készülni” – magyarázza egy szuszra a projekt irányítója a Maros Művészegyüttes folyósóján félrehúzódva, miközben ráköszönnek, és ő visszaköszön, dicsérő szavakat osztogat, bátorítja az éppen színpadra készülöket. A projekt Norvégia, Izland, Lichtenstein és Románia kormányának támogatásával valósult meg, valamint az Alpha Transilvana Alapítvány tízszázalékos saját hozzájárulásával. A pályázatban azt vállalták az alapítvány munkatársai, hogy egy évig intenzíven készülnek, szakembereket vonnak be a munkába, majd egy fesztivált szerveznek, ahol nyilvánosság előtt mutatják be, mit értek el a projekt során. „Ez a fesztivál tulajdonképpen multikulturális fesztivál, ahol mindenki megmutatja azt, amiben a

legjobb, amiben a legtehetségesebb. Roma, román és magyar néptáncsoportok léptek színpadra, fogyatékkal élők és egészségesek, profik és amatőrök, színészek, zenészek, táncosok mutatkoztak be úgy, hogy a néző legtöbbször nem is tudott különbséget tenni aközött, ki egészséges, ki él fogyatékkal” – magyarázta Gyárfás Erzsébet. Hozzátette, a 21. századi üzenete mindennek az, hogy a közösség veszíti a legtöbbet, amennyiben nem képes befogadni a másságot, a különböző társakat, akkor hosszú távon leszegényedik. Fejlődni, előre lépni csakis közösen lehet. Ez pedig egy ilyen esemény volt, lehetőség a megmutatkozásra, a közös siker közös megünneplésére.

Sikerélmény és személyiségfejlesztés

Azt, hogy mennyi munka van a siker mögött, azt azok tudják leginkább, akik rendszeresen és következetesen részt vettek a napi foglalkozásokon, tanítottak és biztattak, csapatban gondolkodtak és nem hátráltak meg, nem adták fel. Hittek a sikerben. Az, ugyanis hatalmas fejlődésként értékelhető, amikor egy csoport készen áll arra, hogy színpadra

álljon és megmutassa, mit tanult, mit tud. „Mindennap volt foglalkozás, naponta tanultunk valamit és ez ennek a közös munkának, a csapatmunkának az eredménye” – fogalmaz Gyárfás Erzsébet. A projektvezetőt arról kérdezem, lesz-e folytatás, számítanak-e egy második fesztivált szervezni. A folytatással kapcsolatban már felmerült – válaszolja –, hogy megszervezik az Art of Change második rendezvényét. De attól függetlenül, hogy létrejön-e, vagy sem, a foglalkozásokat nem hagyják abba. Ezeknek az embereknek nem adatott meg az, hogy kisgyerekkorukban kellő nevelést kapjanak, hogy foglalkozzanak velük. Most pedig olyan sikerélményben volt részük, hogy határozottan érzik: megérte, érdemes volt tanulni, tevékenységbe járni, mert íme

sikerült bemutatni mindazt, amit tudnak. A sikerélmény hozzájárul a személyiségük fejlesztéséhez, hiszen minden emberben él a vágy, hogy megmutassa, mire képes.

Átlépni a személyes határokon

Szöke István, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem oktatója, mikor felkérték, hogy vállalja el a sajátos igényű fiatalok oktatását heti rendszerességgel, szívesen mondott igent. Ahogy érdeklődésünkre beszámolt róla, kerekesszékesekkel már volt alkalma együtt dolgozni, de fogyatékkal élő, sajátos igényű fiatalokkal még nem. Elsősorban a gyerekekért vállalta, illetve azért is, mert különlegességet látott benne, újszerűséget. És bár a munka nem volt könnyű, a fiatalok hozzáállása, az, hogy mindig jókedvűen vettek részt a foglalkozásokon – kárpótolta a nehézségeikért, ő is mindig jól érezte magát. Banga Erzsébet, az Alpha Transilvana Alapítvány keretében működő Atrium program vezetője elmondta, minden szocializációs tevékenységnek az a célja, hogy a személyes határokat segítsen átlépni. Mindenkinél megvannak a kommunikációs és szocializációs hátrányai, vagy küszöbei, ezek pedig olyan alkalmak, amikor e határokat ledöntik, kilépnek a közönség elé, és bemutatják, hogy milyen sokszínűek, mire képesek, adottságaik sokfélék, képesek sok mindenben sokfélét bemutatni. Ez a pályázat megadott keretek között zajlott, de a szocializációs tevékenységek már régiek, a célok azonosak: képességfejlesztés, kommunikációs, reprezentációs képesség fejlesztése. A nagyközönség előtti bemutatkozás lehetőség arra, hogy elmondhassák, mit éreznek. Mert bármilyen közegből

is jön, az előadó képes szépet bemutatni. Ebben nyújt segítséget számukra a program, hogy jobban érezzék magukat abban, amit tanultak és amit előadnak.

Empatikussá váló társadalom

Ma már elmondható, hogy a társadalomban elkezdődött egy változás, az egészségesek talán egyre inkább elfogadják, befogadják a fogyatékkal élőket. Törvények léteznek az

intzmények akadálymentes megközelítésére – még akkor is, ha ezeket a törvényeket nem mindenhol tartják be, – az emberek elkezdtek odafigyelni a parkolásra, a közlekedésre, valahogy természetesebb módon, nagyobb empátiával viszonyulnak azokhoz, akik nem olyanok, mint a többség. Ez talán abban is lemérhető, hogy a fesztivál estéin végig tömve volt a nézőtér, sokan jöttek románok, magyarok és romák, végignézték a produkciókat, együtt nevettek, énekeltek egy-egy műsorszám alatt. „Tetszett, hogy itt mindenki felment a színpadra, nem volt megkülönböztetés. Nem is tudtuk mindig, ki a profi, és ki a fogyatékkal élő” – magyarázta az egyik néző, aki természetesenek tartotta azt is, hogy volt, aki a kerekesszékeivel vett részt a közös táncban, vagy a nehezen mozgó, végtagjait alig mozgató lány egy bajnokkal táncolt. „A kislányom boldog, hogy táncolhatott, és színpadra léphetett. Nagyon szereti a zenét, de mivel mozgáskorlátozott, nem adódott lehetősége, hogy táncoljon. Egészen addig, amíg nem találkoztunk az Alpha Transilvana Alapítvány programjával” – magyarázta egy édesanya, aki népviseletbe öltözött lányának segített felépni néhány lépcsőfokon a színpad irányába. Amikor a programot összeállították a szervezők, a változatosság bemutatására törekedtek. Olyan csoportokat hívtak meg, tehetséges fiatal zenészeket, énekeseket, táncosokat, akik már eredményt értek el abban, amit csinálnak, és arra kérték őket, hogy együtt lépjenek színpadra, közösen mutatkozzanak be. „A társadalomban elindult változást ez még jobban elősegíti. Nyitottság szükséges, hogy megteremtjük a környezetet, fejlesszük az emberek elfogadó képességét” – tette hozzá Banga Erzsébet.

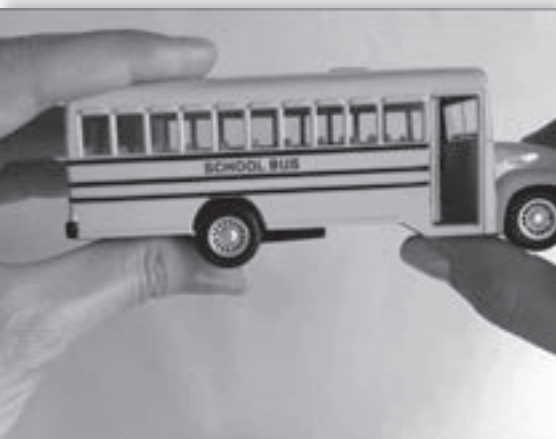
ANTAL ERIKA

Számos székelyföldi településen kétszer kell fordulniuk a 16 személyes járműveknek

Kicsinek bizonyulnak az iskolabuszok

Nincs elegendő iskolabusz a székelyföldi településeken, egyes falvakban a diákoknak már hajnalban fel kell kelniük ahhoz, hogy eljuthassanak a községközpontban lévő tanintézetbe.

• Sok székelyföldi településen nagyobb iskolabuszokra lenne szükség

A számos kérés ellenére a fejlesztési minisztérium egyelőre nem tud újabb járműveket biztosítani az érintett önkormányzatok számára, nyilatkozta a sajtónak Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő. Kifejtette, több ízben kértek újabb járműveket a szaktárcától, de azt a választ kapták, hogy idénre nincs beütemezve iskolabuszprogram.

Kétszer fordulnak

A járműhiány miatt Székelyföldön számos kisebb településről nehezen jutnak el a gyerekek a közeli városokban, községekben lévő iskolákba, és olyan falvak is akadnak, ahol a járműveknek többször kell fordulniuk ahhoz, hogy minden diák időben beérjen az órákra. Emiatt sok gyereknek kora hajnalban kell felkelnie, hogy elérje az első szállítmányt, és jóval a tanítás kezdése előtt, hét órakor ott van az iskolában.

Kovászna megyében például az illyefalvi gyerekekkel kénytelen naponta kétszer fordulni a busz, mely Sepsiszentgyörgyre szállítja a román

ajkú diákokat. Mivel a településen nincs román tagozat, a községközpontból és a hozzá tartozó falvakból naponta 22 diák ingázik a megyeszékhelyi román iskolába. Az előkészítő kisdiákoktól a nyolcadikosokig minden évfolyamról iskolabusszal jutnak be a román diákok Sepsiszentgyörgyre. Kiss Imre szerint az illyefalvi önkormányzatnak van ugyan egy 16 személyes kisbusza, abba viszont nem fér be valamennyi gyerek, ezért a sofőr kénytelen kétszer fordulni. Elmondta, már tavaly igényeltek egy nagyobb, 26 személyes buszt, de mint kiderült, ilyen típusú járművet nem vásárolt a minisztérium. A szaktárca tanévkezdéskor Kovászna megyének két 16 személyes kisbuszt utalt ki, a tanfelügyelőség akkor megkérdezte az illyefalvi önkormányzatot, igényt tart-e az egyikre, ám azt a választ kapták, hogy nagybuszra van szükség. A megyében az Olt völgyéből a Mihai Viteazul Főgimnázium busza szedi össze a román gyerekeket. A főtanfelügyelő szerint az illyefalvi esetet leszámítva nincsenek gondok az iskolabuszokkal, Nagyborosnyóra és Uzonba ellenben új járműveket kértek, mivel a régieket állandóan javítani kell. Kovászna megyében jelenleg 58 iskolabusz szállítja a diákokat.

Ha van busz, nincs sofőr

Hargita megye is tavaly kapott néhány iskolabuszt az ingázó gyerekek szállítására, ám itt is akadnak falvak, ahol a járműveknek többször kell fordulniuk. A kányádi iskolába például több környező településről érkeznek diákok, és egyetlen kisbusz szállítja őket. Csak Székelyderzszen kétszer kell fordulnia, előttük pedig a székelypeteki diákokat viszi el a tanintézetbe, ők reggel héttől várják a tanórák kezdetét.

Biás Ákos iskolaigazgató a sajtónak elmondta, hogy az iskolában tanuló 161 gyereknek több mint fele ingázó. Kifejtette, hogy tavaly egy harminc férőhelyes járművet igényeltek, de végül csak egy tizenhat személyest kaptak

a minisztériumtól. Bögözebe nyolc településből járnak iskolába, óvodába, napi százötven gyereket kell vinni, hozni. A község 2007-ben kapott egy tizenhat személyes buszt, de ez nem elegendő, azonban hiába kérték, ők sem kaptak nagyobb járművet. Kisbuszt viszont ők sem kértek, Zongor Irma iskolaigazgató szerint arra nem lenne gépkocsivezető. A bögözi iskolába a mogyorósi és bétai gyerekek érkeznek legkorábban, reggel hét órakor. Hargita megyében 145 iskola rendelkezik kisbusszal.

Az iskolabuszokat egyébként tavaly óta a fejlesztési minisztériumtól kell igényelni, a járművek pedig önkormányzati tulajdonba kerülnek, amely biztosítja a fenntartási költségeket, beszerzi a szállítási engedélyeket, és alkalmazza a gépkocsivezetőt. A megye tavaly húsz iskolabuszt kapott, azonban hat jármű sofőr hiányában használaton kívül áll.

Mentesülnek az illetéktől

A járműhiánnyal járó nehézségekkel egy időben könnyítik is az iskolabuszok használatát, ugyanis a szenátus április 7-én megszavazta azt az RMDSZ-es törvénykezdeményezést, mely mentesíti az iskolabuszokat a szállítási licenc kiváltásáért felszámított illetéktől. „Egy ilyen szállítási licenc beszerzése nagyon költséges. A helyi önkormányzatoknak és az iskoláknak komoly anyagi megterhelést jelent. Hiányában azonban a közúti hatóság akár a forgalmi engedélyt is bevonhatja, a kiszabott bírság pedig több ezer lejre rúg” – magyarázta a kezdeményező Pataki Csaba szenátor. Hozzátette, az iskolabuszok ezután is átesnek majd a kötelező műszaki vizsgálatokon, ám esetükben ez ingyenes lesz. A megtakarított összeget pedig az önkormányzatok a járművek karbantartására, biztonságosabbá tételére fordíthatják. A törvényjavaslat akkor lép életbe, ha azt a képviselőház is megszavazza.

Hírösszefoglaló

Gyermekközpontú oktatást szorgalmaz az RMDSZ

Az RMDSZ célja a gyermekközpontú oktatás megeremtése, az anyanyelvű iskolahálózat megőrzése és megerősítése – áll a szövetség keretprogramjában, amely a 2016-os év önkormányzati prioritásait nevezi meg. „A minőségi változás is meg kell történjen az oktatásban, hiszen erre oly nagy szükség van azután, hogy az elmúlt 26 év tanügyi reformjai nem segítettek ezen. Azért kell továbbra is dolgoznunk, hogy az anyanyelvű oktatás ne csak egy alkotmányban rögzített jog legyen, hanem természetszerűen váljon, amelyet az illetékes állami vezetők kötelezően alkalmaznak akkor is, ha ez többletköltséggel jár” – hívta fel a figyelmet az április 23-án a Szövetségi Képviselők Tanácsa által elfogadott program kapcsán Szabó Ödön, a képviselőház oktatási szakbizottságának tagja. A román nyelv tanításának jelenleg használatos módszertanáról elmondta, ez alkalmatlan arra, hogy a magyar diákok megfelelően megtanulják a nyelvet, ezért speciális tankönyvekre van szükség.

Speciális tankönyvet kapnak a negyedikesek

Aláírták április közepén azt a miniszteri rendeletet, amely jóváhagyja a magyar nyelven tanuló negyedik osztályosok specifikus román nyelv és irodalom tankönyvét, közölte Király András oktatási államtitkár. Ennek értelmében ősztől már használható a tankönyv, amely az oktatási szakember szerint nagy segítség a tanulás megtervezésében, lehetőséget nyújt a tanterv és a napi gyakorlat összehangolására. Emlékeztetett: idén ősztől életbe lép a negyedik osztályosokat is érintő új tanterv, amelynek alapján a kisebbségi nyelveken tanuló diákok új módszertani követelményeknek megfelelően tanulják majd a román nyelvet. A kiadó rövid időn belül teljesítheti a megyei tanfelügyelőségek által benyújtott rendelkezéseket, ugyanis a specifikus román nyelv és irodalom tankönyv a minisztérium hivatalosan jóváhagyott tankönyvjegyzékébe is bekerül. A kétkötetes nyomtatott tankönyvet CD-n annak digitális változata is kíséri, amely felkerül a digitális tankönyvek honlapjára.

Bukarestben tiltakoztak a pedagógusok

Több mint 300, az ország különböző településeiről érkező pedagógus tüntetett április 18-án Bukarestben, miután a kormány nem fogadta el a közszféra alkalmazottainak béremeléséről szóló törvénytervezetet. A kormány épülete előtt kétórás figyelmeztető sztrájkot tartó tanárok méltányosabb bérezést követeltek a közszférában, illetve kérték, hogy a kormány a hazai össztermék (GDP) 6 százalékát az oktatásra fordítsa. A megmozdulást a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) szervezte, a romániai pedagógusok mintegy 60 százalékának érdekeit képviselő szakszervezet szerint a törvénytervezet méltányosabb bérezést írt volna elő a fiatal kezdő tanároknak, és vonzóbbá tette volna a pályát a fiatal és tehetséges pedagógusok számára. A pedagógusok azt is kilátásba helyezték, hogy bojkottálni fogják a képességvizsgát és az érettségit. „Az RMDSZ támogatja a fővárosban tüntető pedagógusok álláspontját annál is inkább, mert olyan követeléseket fogalmaznak meg, melyeket a romániai magyar pedagógusokkal egyeztetve a szövetség évek óta újra és újra szóvá tesz” – fogalmazott Magyarai Tivadar, a szövetség oktatásért felelős ügyvezető alelnöke.

Kiiktatná a házi feladatot a miniszter

Teljesen átszervezné az iskolai tevékenységet Adrian Curaj, az oktatási miniszter szerint ugyanis a diákoknak több időt kellene a tanintézetben tölteniük, de nem kellene otthonra házi feladatot kapniuk. A tárcavezető egy tévéműsorban arról is beszélt, hogy az iskolában meleg ételt, ebédet is kellene biztosítani a tanulóknak. Mint fogalmazott, „ez már a legtöbb fejlett országban így működik, Romániának ugyancsak fejlett államként fel kellene zárkóznia”. Adrian Curaj szerint a házi feladatot azért kellene kiiktatni, hogy a diákok a tanórák és egyéb iskolai tevékenységek után mással is tudjanak foglalkozni. „A tanórák utáni iskolai tevékenység fontosnak tűnik” – fogalmazott az oktatási miniszter. A napi egy meleg étel biztosítása szerinte legkönnyebben vidéken kivitelezhető, ahol „helyi, természetes összetevőkből álló ebédet lehet

összeállítani”. A miniszter azt reméli, hogy már idén ősziig beindíthatnak egy kísérleti programot.

Gyökeresen megváltoztatnák az érettségit

Újabb módosításokat tervez az oktatási minisztérium az érettségi vizsgával kapcsolatosan. Adrian Curaj tárcavezető bejelentése szerint az egyébként drasztikus változtatásokat már jövő évtől bevezetnék. Az oktatási miniszter azt nyilatkozta, hogy 2017-től olyan tesztek révén mérnék fel a végzősök tudását, amelyeket azok ismernek, és amelyekből felkészülhetnek a vizsgára. Mint magyarázta, a tanulók számára meg kell teremteni a lehetőséget, hogy könnyen válthassanak szakiskoláról elméleti középiskolára, és fordítva. A miniszter abbéli meggyőződését is hangot adott, miszerint a romániai oktatási rendszer még nem készült fel a differenciált érettségi bevezetésére.

Fejlesztené a szakoktatást a kormány

Országos stratégiát hozna létre Dacian Cioloș kormányfő a szakoktatás fejlesztésére. A miniszterelnök egy, moldvai honatyákkal való találkozón úgy nyilatkozott, hogy a kabinet törvénytervezetet kezdeményez a szakoktatás fejlesztésére annak érdekében, hogy a szakképzés összhangba kerüljön a munkaerő-piaci igényekkel. A miniszterelnök arra is kitért, hogy a helyi hatóságoknak fontos szerepet kell betölteniük a szakoktatás fejlesztésében, hiszen ők ismerik a helyi szükségleteket.

Megtartotta küldöttgyűlését az RMPSZ

A szovátai Teleki Oktatási és Módszertani Központban tartotta meg küldöttgyűlését április 23-án a Romániai Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ). Dr. Nagy Éva, az oktatási minisztérium kabinetigazgatója köszöntőjében az anyanyelvű oktatás megtartásának fontosságát hangsúlyozta, míg dr. Zsigmond Barna Pál, Magyarország csíkszeredai főkonzulja arról beszélt, hogy a magyar kormány továbbra is kiemelt fontosságúnak tartja a határon túli magyar oktatás sorsát. A küldöttgyűlés rendkívüli napirendi pontjaként az RMPSZ országos elnöksége Ezüstgyopár díj arany

fokozatával jutalmazta dr. Zsigmond Barna Pál főkonzult, a nemzeti községeért végzett áldozatos tevékenységért. A díjat Burus-Siklódi Botond elnök, Halász Ferenc és Virág Erzsébet alelnökök adták át. Dr. Zsigmond Barna Pál tevékenységét Lászlófy Pál István tiszteletbeli elnök méltatta. A küldöttgyűlés 2015. évi szövetségi tevékenységet összefoglaló elnöki beszámolóval folytatódott.

Egyszerűsödik az iskolai kirándulás

Módosította a kormány az iskolai táborok, kirándulások és más szabadidős tevékenységek megszervezésére vonatkozó szabályzatot, mely mostantól kevésbé szigorú és bürokratikus, illetve a gyermekek biztonságát tekinti prioritásnak. Az új előírások minden érintett fél, a tanintézetek, a pedagógusok, a tanulók és a szülők kötelezettségeit is rögzítik. Adrian Curaj oktatási miniszter beszámolója szerint a legfontosabb módosítás, hogy a különféle tevékenységek megszervezésére és lebonyolítására immár nem kell a megyei tanfelügyelőségtől engedélyt kérni, hanem erről közvetlenül az iskola vezetősége dönt, ennek köszönhetően jelentősen egyszerűsödik az eljárás. Emellett eltörölték azt az előírást, miszerint a programra vonatkozó iratcsomót legalább egy hónappal az esemény előtt össze kell állítani. Egyszerűsödött az a folyamat is, amelynek keretében a szülők hivatalosan jóváhagyják gyermekük utaztatását. A tanintézetek ráadásul saját, az egyéni igényeknek megfelelő szabályzatot dolgozhatnak ki a szabadidős tevékenységekre vonatkozóan.

Módosító javaslat a merev oktatási szabályokra Hargita megyében

„Házi feladatként” az iskolai oktatásra vonatkozó szabályrendszer módosítását szorgalmazta Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke azon a megbeszélésen, amelyet a szakképzés témájában tartottak a csíkszeredai megyeházán május 4-én az ifjúságnapi rendezvények részeként. A megyeelnök azt kérte a jelenlévőktől, hogy együtt dolgozzanak ki módosító javaslatot az oktatás, merev és túlnehézített szabályokra, az Iskola másképp

programra és számos olyan rendelkezésre, amely aberránsnak minősíthető. A tanácskozáson részt vett Görbe Péter főtanfelügyelő, Tiberiu Pănescu, a munkaerő-elhelyezési ügynökség vezetője, Bőjte Csaba és Kolozsvári Tibor a dévai Szent Ferenc Alapítványtól, Ferencz Salamon Alpár és Thamó Csaba megyei tanácsosok, továbbá iskolaigazgatók, önkormányzati vezetők és vállalkozói szervezetek képviselői szerte a megyéből. Borboly Csaba az elhangzottak alapján szorgalmazta, hogy dönthessék el az iskolaigazgatók az Iskola másképp program időszakát, mert így egész tanévben lehetne gyárlátogatást szervezni, továbbá vizsgálják meg, melyek a gyakorlati oktatás jó példái. A pályáorientációs munkába több energiát kell fektetni a megyeelnök szerint, ezért várja a Hargita Megyei Nevelési és Tanácsadási Erőforrásközpont költség-számításait a következő beiskolázási határidőig, hogy a megyei tanács milyen népszerűsítő programokra utaljon ki pénzt. Emellett szorosabba kell vonni az erőforrásközpont és a munkaerő-elhelyező ügynökség közti együttműködést, tette hozzá. Az önkormányzatoktól azt kérte, nyújtsák be a szakiskolák fejlesztésére az igénylésüket, mert lesz még a közeljövőben pénzleosztás a megyei tanácsnál. A nemrég a megyei tanács által létrehozott Hargita Megye Fejlesztési Ügynökség segítene a szakoktatás érdekében végzendő feladatok, illetve a szereplők összehangolásában. Ferencz Salamon Alpár, a megyei tanács oktatási-kulturális szakbizottságának elnöke szerint az elméleti oktatásban tanuló diákok láthatják jövőjüket, a pályájukat, ha jól és továbbtanulnak, míg a szakoktatásban résztvevők esetében nincs ilyen életpályakép – ezen is változtatni kellene. Bőjte Csaba ferences szerzetest elkísérték a csíkszentsimoni tangazdaság diákjai, akik személyes tapasztalataikat osztották meg szakmunkásként. Bőjte Csaba elmondta, hamis az a romániai felfogás, mely szerint az Európai Unió az elméleti képzésre helyezi a hangsúlyt, hiszen bajorországi, svájci és hollandiai szakiskolákban járva az ellenkezőjét tapasztalta, és jó példákat látott arra, hogy a diákok a gyakorlatban hogyan sajátítják el a szakmát, az iskolák pedig nem küzdenek olyan

bürokratikus akadályokkal, mint itthon, ahol folyamatosan falakba ütköznek a jogszabályok miatt.

Tíz mentort díjaztak Kolozsváron

Tíz kiváló tanárt és edzőt díjazott a hatodik alkalommal megszervezett Mentor-gálán a Mol Románia és a Közösségért Alapítvány. Az ünnepségen a hetedik kiírást is meghírdették, amelynek keretében év végéig lehet jelölni kiváló oktatókat, edzőket, pedagógusokat. Az idei ünnepség díszvendége Ana Blandiana volt. A tíz díjazott mindegyike 8000 lej pénzjutalomban részesült, és átvette a Mentor-trófeát, Ioan Nemțoi neves képzőművész alkotását. Az elismerést és a pénzjutalmat Barátosi József Gábor marosvásárhelyi sakkoktató, Dida Maria Ghiată temesvári érdemes evezőedző, Luncan Anita nagyváradi kémiatanár, Márton Árpád csíkszeredai festő, Maria Păcurar temesvári matematikatanár, Ani Marie Paladi bukaresti csellótanár, Marcel Porof ălticeni-i földrajztanár, Petre Rău galaci matematikus és irodalmár, Tellmann Jenő kolozsvári fizikatanár, illetve Todor Gabriela kolozsvári csellótanár kapta.

Rendőrképzőkbe várnak jelentkezőket

Lehet iratkozni a belügyminisztérium alárendeltségébe tartozó tanintézményekbe – közölte május elején a Kovászna megyei rendőr-főkapitányság. A bukaresti Alexandru Ioan Cuza Rendőrákadémián külön magyar helyek is várják a jelentkezőket, a rendőrbiztosképzőkben nemzetiségieknek hirdettek helyeket. A bukaresti rendőrákadémia hároméves közrendészeti és közbiztonsági szakán, melynek végzettjei rendőrtisztek lesznek, 250 helyet hirdettek meg – ebből ötöt magyaroknak, hatot románoknak és kettőt más nemzetiségűeknek. Ugyanott határrendészeti karon 80 helyből kettőt-kettőt magyaroknak, románoknak, illetve más nemzetiségűeknek. Ugyanez a helyzet a csendőrségi karon is. A câmpinai Vasile Lascăr és a kolozsvári Septimiu Mureșan rendőrbiztosképzőben, amely kétéves technikai képzést biztosít, nincsen magyar hely.

P. M.